

tribuna

Tribuna

tribuna

18. IX. 1978, LETNIK XVII, LJUBLJANA, ŠTEVILKA 1

Na začetku mora biti jasno, da tu govorimo o Tribuni kot celoti. O Tribuni kot celoti govorimo v zvezi z osnovnimi stališči uredništva, kot so se izoblikovala v letu 1977/78 in so ostala nespremenjena. Kot vsako uredništvo je tudi naše potrebovalo precej časa, da je našlo svoj obraz in utemeljilo svoja stališča, prehodilo je torej nujno pot, ki naj bi verjetno bila nujna pot vsakega uredništva ali revije, da z njo najde svoje mesto v družbenem prostoru. To pot, ki si jo lahko ogledate v preteklih dveh letnikih Tribune, bomo skušali opisati ne zaradi neke nostalgije, ki je ni, ampak zaradi našega nadaljnega dela, naše nadaljnje usmeritve, naših nadaljnjih prizadevanj. Kam nas je ta pot pripeljala in kaj je povzročila?

V začetku je bilo to, kar smo delali le to, kar so najbrž počela vsa ostala uredništva časopisov na Slovenskem. Imeli smo sicer neka marksistična izhodišča, ki pa so bila povečini v šoli priučena, bili smo brez zgodovine, brez identitete. Tu in tam nam je skozi črke posijalo zahajajoče sonce Revolucije iz dni „slavnega študentskega gibanja“ in naše latentno teoretično znanje je vsake toliko časa odšlo na kratke praktične izlete ali pa se je spustilo po stopnicah v klet, kjer pa je bilo vse preveč temno, da bi lahko videli kaj več, kot konico svojega nosu.

Vendar pa se je to latentno znanje, ki smo ga ohranili in razvijali v uredništvu, obrestovalo. Polagoma nam je ta teorija odpirala oči, ob konkretnih problemih, ustvarili smo si svoja stališča, spoznali temelje našega položaja in spoznali temeljne odnose v naši družbi. Pomagala nam je v praktičnih spopadih.

Dokončno smo prenehali obujati mrtve, kar, če povzamemo po Marxu, bi služilo le temu, da bi povelečevali nove boje, ne pa da bi parodirali stare: da bi dano nalogo povelečevali v fantaziji, ne pa da bi zbežali pred njeno rešitvijo v resničnost; da bi znova našli duha revolucije, ne pa da bi povzročili, da bi spet hodila okoli kot strašilo. Ne more se začeti (socialna revolucija, op. pis.), dokler se ne otrese vse prazne vere v preteklost.“ (Marx). Tako smo leto '68 zabrisali v stran in razbili svetlečo avreolo novolevičarjev. Od tedaj je minilo deset let in pogoji za to, kar smo pričeli biti, za razredni boj s pozicij proletariata, so se spremenili. Tako smo se hkrati, ko smo se spopadli z Opero in ŠKUC-em, študentskim naseljem in Steržetom, s petelini, Z. P.-ji in drugimi podobnimi pevci, spopadali tudi z lastno zavestjo. Pomoč marksistične znanosti nam je bila pri tem nenadomestljiva. Bila je osnova našega boja. Z marksizmom kot znanostjo in z revolucionarno teorijo in prakso razrednega boja smo se prebili prek mističnih omotov, ki zakrivajo družbeno dejanskost, do tega, kar v zadnji stopnji določa to dejanskost — do odnosov v produkciji, v katero ljudje vstopajo nujno in neodvisno od svoje volje. Ta teorija nam je omogočila kritiko, ki je zaradi marksistične znanosti, na kateri temelji, lahko le taka, kakršna je. Brezobzirna in ostra. Predvsem pa razredna. Povemo naj, da naša prizadevanja nismo uveljavljali le kot nekaj ob „drugem“, nekaj hkrati in enakovredno z „drugimi“. Ne. To se je naj-

lepše izkazalo v naših spopadih s kulturnim dnevom na FF, z Opero in s ŠKUC-em, skratka s slovensko kulturo. Spoznali smo namreč, da je v osnovi ta kultura neadekvatna teoriji, ki služi za teoretsko osnovo naše družbe, ter da ima tej osnovi dejansko nasprotujoče posledice. Ne gre za to, da mora biti le „ena smer“, marveč za to, da se oživi, rehabilitira in spozna za to, kar po našem mnenju kultura je — naš odnos do družbe in družbene realnosti in del te realnosti. Dokler bo kultura — ali njeni deli — vztrajala pri ločenosti od dejanskosti, bo ostala to, kar je — oblika meščanske ideologije, „lepe duše“, ki pomaga reproducirati družbene odnose, ki naj bi postali preteklost. Tragično je, da ljudje znova odkrivajo „zlata šestdeseta leta“ in da se ob nečem tako nedorečenem, kot je punk rock, filozofsko razpravlja, ali so to fašisti ali levičarji. Vendar pa razumemo to (dostikrat nekritično) navdušenje ob „Novem“.

Ob vsem tem smo morali upoštevati teoretsko praznino. V Sloveniji so se že pojavili občudovalci „nouvelle philosophie“, ki je izstopajoč primer tega „padca v nevednost“. Navkljub temu so se še vedno našli ljudje in forumi, ki so obsojali naša prizadevanja, da bi razvijali marksistično znanost in teorijo. Ponovimo naj, da smo se za tako „teoretičnost“ zavestno odločili ob poraznem stanju, ki vlada med študenti na ljubljanski Univerzi in ne le med temi. Ni bilo posebno težko ugotoviti in spoznati tista dva povprečna tipa, ki sta med študenti in tudi sploh pri nas najbolj izrazita. Na eni strani „intelektualec“ ki stoji povsod „izven“ in „nad“ ter se zgraža nad „reži-

mom“, toda znotraj svoje skupine. Na drugi strani v natančno speljane kanale vpeljan individuum, kateremu vsak nadaljnji zavesljajček pomeni obetavnejšo prihodnost, kariero. Komolčar ali biciklist. Tako prvemu kot drugemu je razredni boj španska vas. To bi veljalo odpraviti. To seveda ne gre z dekretom ali s silo, ampak s tem, za kar se bojujemo — s socialističnim, delavskim samoupravljanjem, kot z obliko diktature proletariata. V osnovi nam gre torej za to! Za socialistično samoupravljanje.

Prekleta dobro je treba vedeti, da pri nas so socialne razlike, ki so način eksistence družbenih razredov, ne toliko kot razreda materialne revščine na eni in blaginje na drugi strani, čeprav tudi to, ampak razreda, ki je odrinjen od odločanja o najpomembnejših družbenih zadevah in razreda, ki vršiči oblast v svojih rokah, jo odtuja, razreda, ki odloča. In to dvojje — materialna revščina in neodločanje se marsikdaj prekrivata. Pred vsemi, ki si v naši družbi prizadevajo to odpraviti, stoji še ogromno nalog. Še vedno je veliko „študentskih naselij“. Eno zelo veliko se skriva tudi tam, kjer prepevajo „Gaudeamus igitur“!

II.
Sedaj je naša hrbtnica trdna in čisto določene barve zastav vihrajo v prvih vrstah. Naše delo bomo nadaljevali skupaj z vsemi (ki jih ni malo!), ki v geslu NAJ ŽIVI PROLETARSKA REVOLUCIJA vidijo poziv k razrednemu boju s stališč proletariata, k boju za socialistično samoupravljanje z vsemi, ki z nami vzklikajo DA, NAJ ŽIVII

uredništvo

DREK! SICER ŠE SVEŽ, AMPAK ...

ZATO NIČ MANJ NEPRIJETEN

• gorenje & korting

Zmeraj, kadar je treba napisati kaj o dogodku, ki je bil polom, se z veseljem spravim na delo. S toliko večjim veseljem, če se polomija pri določeni vrsti dogodka ni zgodila prvič ali pa če je za takšne dogodke odgovorna organizacija, kjer so se podobne stvari že dogajale. In zdajle sedim za pisalnim strojem in si veselo manem roke, kajti letošnji „Škofjeloški večeri poezije (in glasbe?)“ so nedvomno bili eden takšnih „polomljenih“ dogodkov, ŠKUC pa ena izmed zgoraj pohvaljenih ustanov.

Posledica škucevih (že kar dolgo trajajočih) sanjarjenj je bila ta, da so skoraj popolnoma pozabili na obveščanje. Ne vem natanko, koliko plakatoev je bilo razobešenih po Ljubljani (o ostalih mestih — razen Škofje Loke seveda) se sploh ne bi pogovarjal). Na kolikor toliko vidnem mestu sem videl le enega — pri vhodu v Mladinsko knjigo v konzorciju. Na Radio študent obvestil o prireditvi ni bilo. V Delu se je dan po začetku pojavila drobna notica, ki je plaho oznanjala, kaj bi se v Škofji Loki utegnilo dogajati. (Od že tako zelo skromnih napovedi se jih je uresničilo še manj.) Vabila, ki so obenem vabila tudi na otvoritev razstave konkretne poezije, pa so v glavnem prihajala z enodnevno do enotedensko zamudo.

Tako se je po sklopu srečnih naključij — na škofjeloškem gradu zbrala peščica ljudi, ki pa se je do zadnjega dne tako razredčila (ob sami razgibanosti dogajanja in odnosu nekaterih nastopajočih do že tako maloštevilnega občinstva to res ni čudno), da je v dvorani poleg nastopajočih ali kako drugače povezanih z organizacijo, sedelo le kakih deset ljudi in je vse skupaj bolj spominjalo na nekakšno posebno obliko mentalnega masturbiranja organizatorjev kot pa na javno prireditev.

Sam sem vseskozi mislil, da so „Škofjeloški dnevi“ prireditev za občinstvo. Nedvomno je bil to tudi eden od vzrokov, da je bila prireditev letos prestavljena v večjo dvorano, kajti lansko leto smo se v tesni kapelici krepko drenjali. Z daj pa ne vem več točno ... Lahko da je bila prireditev v večji dvorani izključno zaradi razstave konkretne poezije ...

Končno tudi obveščanja ni bilo pravega ... In nastopajoči so se s strašno težavo odtrgali od točilne mize ... Ne, nel To pač ni bila prireditev za občinstvo! Po vsej verjetnosti so se hoteli škucevci med seboj pokazati (tako kot si majhni pamzli kažejo pimplčke) kaj so novega ustvarili v tem letu (v šestih besedah: tega je bilo zelo, zelo malo). Če pa bi v dvorano slučajno zašel kak mimoidoči, so se odločili, da ga ne bodo grobo odstranili, temveč bodo počakali do konca, da bo nezaželeni obiskovalec sam odšel.

In zdaj — prizorišče dogajanja! Je prekrasen sončen dan v juniju. V zraku plava vonj pokošene trave, vonj sveže zemlje, tam daleč se vidijo borovci, ki v lahmem vetru komaj vidno premikajo veje, po bližnji cesti se počasi pomika voz s hlevskim gnojem, pozno popoldansko sonce se upira v stare grajske zidove in postaja vse bolj rdeče in temno-ahhh, vse je, kot si lahko le želiš. In res! Že kaki dve uri pred začetkom je tu precej živahno. Nekdo skuša prodajati celo Tribuno — a kaj, ko kraj ni najbolj primeren za to. Reški pesnik Ljubomir Stefanović je noče kupiti, ker ni bila prepovedana ali kako drugače vprašljiva. Tomo Rebolj pogleda prodajalca izpod čela in zamrmra: „Jo že mam!“ (Kaj hočemo! Ne nosi vsaka publikacija „zvenečega“ naslova 2000). Skratka — vzdušje je živo, veselo, prijetno, kot se za prireditve z lepimi domačimi pesmimi in vinom pač spodobi. Ko prikoplja večina nastopajočih, se prizorišče premakne (čeprav z veliko težavo in skorajda nejevoljno) v dvorano v notranjosti gradu.

Na samem začetku izvem, da se pričena drugi večer (prvega sem zaradi izjemne skrbi za obveščanje zamudil). „Konservativno — socialistične poezije“. Najprej se mi je zdel takšen uvod malce neprimeren in neokusen, ko pa se je na sceni pojavil Tomo Rebolj, mi ni bilo potrebno več dosti pojasnjevati. Tudi Primož Piskernik si očitno še nekaj časa ne bo pomagal od šoka, ki ga je doživel ob vrnitvi iz Indije v čisto navadno Jugoslavijo.

Ganljivo (in predvsem zabavno) je poslušati tudi Jašo Zlobca, ko „poje“ o „delavcih v fabriki“.

Ivan Volarič-Feo je vstal, stopil na oder, iz zveščila mu je padla plastična žilčka, pobral jo je, rekel: „Žilca“, zamrmral še nekako štiri skorajda nerazumljive besede, se zahvalil (ne vem za kaj), in spet sedel.

Od vseh, ki so nastopili drugega dne (približno polovica jih je bila iz

sosodnih republik) sta bila pravzaprav še najbolj zanimiva, ali pa zabavna, Vojislav Despotov in Vojin Kovač-Chubby (no ja, tudi Vujića Rešin-Tucić, čeprav je proti koncu s svojo patetičnostjo že kar dolgočasil).

Tudi zadnjega dne se je vse odvijalo enako „razgibano“.

Tomaž Kralj jebral ljubke perverzne „svinjarije“, od Milana Kleča in Zlatka Zajca že celo večnost nisem slišal ničesar novega „dobri musliman“ Emil Filipčič je hotel iz svojega nastopa spet pripraviti svojevrstno predstavo, vendar se mu tokrat ni posrečilo čisto tako kot si je želel.

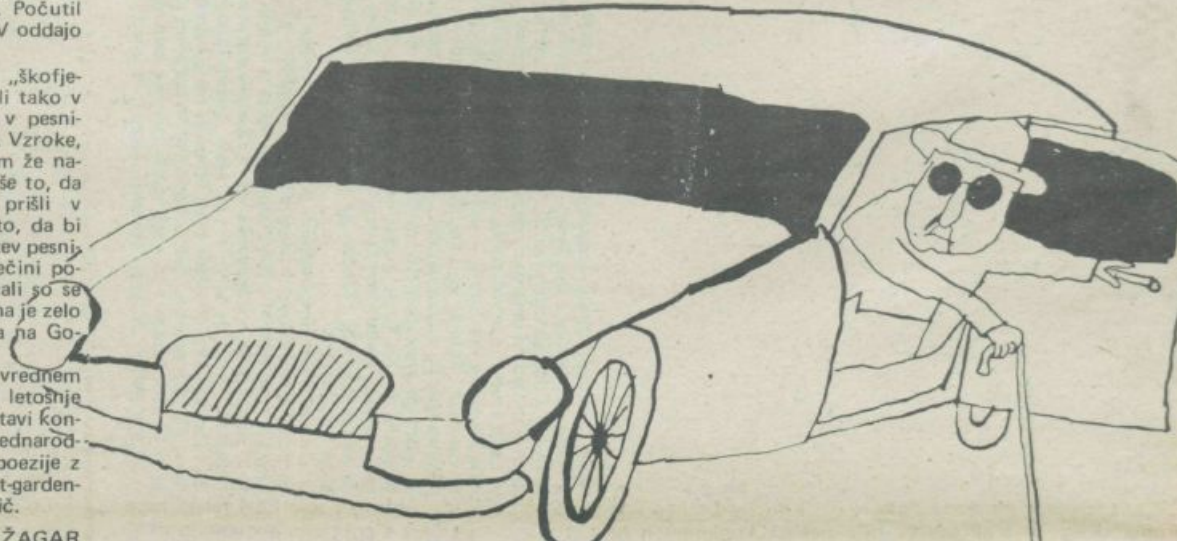
Svojevrsen „višek“ je pripravil Franci Zagoričnik. Spominjam se, da mu takrat, ko je še urednikoval pri Problemih, „žilica“ ni dala miru in da je vztrajno objavjal raznorazne „izdelke“ svojega sedem, osem, devet ali desetletnega sina Oresta.

Letos se je odločil za malo (a ne dosti) drugačno ekshibicijo. V Škofjo Loko je privlekel devetletnega sina Egista, ki je skušal predstaviti nekaj svojih pesmi. Počutil sem se, kot da bi gledal TV oddajo „Vrtec na obisku“.

Naj končam. Letošnji „Škofjeloški dnevi poezije“ so bili tako v organizacijskem, kot tudi v pesniškem pogledu veliko sranje. Vzroke, primere in obrazložitve sem že nanaizal, omeniti pa je treba še to, da so nekateri nastopajoči prišli v Škofjo Loko izključno zato, da bi pobrali dnevnice. Predstavitve pesniškega stvarjanja je bila večini postranskega pomena. Posvečali so se predvsem dejavnosti, kakršna je zelo živa v času vinskega sejma na Gosposodarskem razstavišču.

O edinem omembe vrednem dogodku, ki je spremljal letošnje „Škofjeloške dneve“, o razstavi konkretne poezije, oziroma mednarodnega zbornika konkretne poezije z naslovom „West-east-avant-garden-party“, pa podrobneje drugič.

IGOR ŽAGAR

DO KONČNE ZMAGE — NAPREJ!

Zdravo narode!
Kot sami vidite, je v Tribuni uvedena nova stalna rubrika. Do tega so nas privedli naslednji razlogi.

V mladinskih listih, kot nam je znano, ne obstaja rubrika, ki bi se ukvarjala s problemi mednarodne skupnosti, oziroma s problemi mednarodnih odnosov (ki ponavadi obsega tudi probleme naše zunanje politike), če izvzamemo zunanje-politične komentarje, informacije in obveščanje javnosti „o tem in tem dogajanju, na katerem so sodelovali ...“

Na naših UKZSMS obstaja komisija za mednarodne odnose, ki je le deloma aktivna (to ni samo njena napaka, ampak predvsem neznanje, samih študentov morda neznanje in še kaj). Mi skušamo na ta način obvestiti bralece Tribune o njeni aktivnosti, akcijah in nedelu.

Lani smo v Tribuni nekajkrat pisali o različnih osvobodilnih gibanjih, o borbi narodov v Latinski Ameriki, opozorili smo tudi na probleme v Afriki itd.

Letos nameravamo v tej stalni rubriki pisati, obveščati in nakazati jedno problema revolucionarnega boja narodov Afrike, Azije, Latinske Amerike proti kolonializmu, rasizmu, imperializmu, za svobodo, za nove pravičnejše odnose, za socializem. Besedila, razmišljanja, obvestila bomo skušali prilagoditi (časovno) aktualnim svetovnim dogajanjem in (prostorsko) glede na akutne, da ne rečem kronične, „probleme“ današnjega sveta, glede na borbo narodov prej omenjenih celin;

npr. je palestinsko vprašanje, vprašanje Sahare, Angole, Namibije, Urugvaja, Paragvaja, Čila, Nikaragve itd. itd. ...

Odločili smo se, da za začetek povemo nekaj besed o 11. svetovnem festivalu mladine in študentov, ki je bil letos na Kubi. Udeležil se ga je tudi sodelavec našega uredništva. Poskušali bomo spregovoriti o festivalu samem, o naši (jugoslovanski) udeležbi, o težavah, ki so spremljale naše delo, o sodelovanju na festivalu in o ostalih bolj ali manj nebitvenih zadevah.

Poleg tega imamo tudi nekaj poslastic za bralece. Gotovo ste v zadnjem času dosti brali o Sandinističnemu gibanju, ki v Nikaragui nastopa proti diktatorju Somozi. V tej številki lahko preberete nekaj več o vsem tem. Objavljen bo intervju (posebno za Tribuno) s pripadniki Sandinistične fronte. Poleg tega imamo pripravljeno snov (intervju) o stanju v Čilu in vse o Miru iz Čila itd. itd.

Na koncu, da vas ne muči več, bi bil zadovoljen, če bi vi, študenti, profesorji, delavci in vsi ostali, ki berete Tribuno in to rubriko prišli k nam ali nam pisali in rekli nekaj besed o tem, kaj vas zanima in kaj ne, kaj bi radi zvedeli, kaj vam ni všeč v rubriki itd. itd.

Pridite, reagirajte, sodelujte, bodite aktivni, pokažite, da ste živi — prekleto!

Urednik

V Delu dne 17. 6. 1978 je bila objavljena notica, da je slovenska organizacija združenega dela „GORENJE“ odkupila bavarsko tovarno elektronskih aparatov „Körting“. S tem se bo v tovarni „Körting“ uredil položaj tako, da bo na delo ponovno sprejeto najprej osemsto potem pa vseh tisoč tristo delavcev, med katerimi je tudi dvesto Jugoslovancev. (Drugače povedano, na delo ne bo sprejetih petsto delavcev?) Krasno! bi vzkliknil slovenski filister, se potrkal ponosno po svojih prsih in v svojem nacionalnem zadovoljstvu dodal, da je naša, slovenska industrija še boljša kot tista, ki vsem tem slovenskim in še kakšnim filistrom vzbuja takšno strahospoštovanje, torej kot nemška.

ma njegovimi segmenti in pa v tem primeru z nemškim kapitalističnim produkcijskim procesom vklapljanje naše produkcije v svetovni kapitalistični produkcijski proces in sicer ne na ta način, da bi se kapitalistični, svetovni produkcijski proces ob stiku z našim prehodnim načinom produkcije krhal, rušil, ampak v smislu, da ga le ta zopet vzpostavlja v vsej njegovi protislovnosti, v vsem njegovem izkoriščevalskem značaju? In na drugi strani, ali ta povezava nekako tiho, podtalno, postopoma in zahrbtno ne ruši tistega, kar sploh našemu načinu produkcije daje značaj prehodnosti, socializma, torej samoupravljanja, ki proti kapitalizmu pomeni destrukcijo in proti komunizmu kreacijo in

Toda, če hočemo, ta mednarodni kontrakt, to prelitje presežne vrednosti, ki jo je ustvarilo združeno delo, recimo raje delovna sila v „Gorenju“, v nemško kapitalistično produkcijo, malo globje razumeti, razumeti v relacijah kot jih narekuje kapitalistični način produkcije, kot jih zastavlja razvita blagovna produkcija in kot jih otipava, spoznava in napada marksistična, komunistična misel, moramo nujno zapustiti prizorišče filistrskih slavošpevov.

V čem je torej problem, protislovnost? Postavlja se vprašanje, ali s tem, ko je organizacija združenega dela „Gorenje“ kupila tovarno „Körting“, kupila tudi delavce, delovno silo, le ta („Gorenje“ namreč) znotraj nemške kapitalistične produkcije ne deluje kot KAPITALIST, oziroma ali presežna vrednost, ki je bila ustvarjena z delom slovenske delovne sile s tem prelitjem, ne deluje kot KAPITAL, torej kot vrednost, ki sama sebe povečuje. Ali torej ni to tisto, na kar nas opozarja Marx, ko pravi: „V vseh primerih je ustvaril delavski razred s svojim letošnjim presežnim delom kapital, ki bo drugo leto zaposlil dodatno delo. To je tisto, čemur se pravi: s kapitalom delati kapital“ (Kapital I. 657). V notici sicer ničesar ne piše, kako bo organizirana produkcija znotraj tovarne, vendar sem prepričan, da nemška produkcija, oziroma njen kapitalistični značaj, ne bo prenesel nobene Ustave SFRJ, nobenega Zakona o združenem delu, torej nobenega SAMOUPRAVLJANJA, da bodo tudi v „novem“ „Körtingu“, se pravi v „Gorenju“, vladali klasični kapitalistični odnosi, odnosi kapital-delo, kjer se kapital samooplača s tem, da EKSPLOATIRA delo.

Drugo vprašanje, ki se zastavlja, je naslednje! Ali ne pomeni takšna povezava med našim socialističnim, prehodnim načinom produkcije, oziro-

osvobajanje? Ali je to zgolj zaobidenje samoupravljanja, anomalija sistema, ali pa pomeni strukturalno nemoč samoupravljanja, njegovo bistveno določeno z razvito blagovno produkcijo, torej njegovo določeno s svetovnim kapitalističnim načinom produkcije?

Seveda lahko rečemo, da je celoten svetovni kapitalistični proces produkcije protisloven, da na eni strani zastavlja prevlado kapitala, pa tudi njegovo ukinitve, da se ta njegova protislovnost kaže tudi na ta način, da obstaja na eni strani razvita blagovna menjava, njena anarhična narava v kaotični podobi trga, kot na drugi strani ostaja čedalje večje podružbljanje produkcije znotraj tovarne, produkcijske enote. Prav tako lahko dodamo, da se tej protislovnosti na sedanji stopnji razvoja proizvajalnih sil in razrednih bojov v celoti ne da izogniti. Toda postavlja se vprašanje, kateri pol v tej protislovnosti bo močnejši ali tisti, katerega osnova je vzpostavljanje tega protislovnega kapitalističnega produkcijskega procesa ali pa tisti, ki v sebi nosi kali destrukcije tega, torej socialističnega načina in oblike podružbljanja procesa produkcije, med katere spada predvsem samoupravljanje, kot smo ga razvili pri nas. Kajti takšne oblike podružbljanja procesa produkcije so nujni pogoj za dokončno ukinitve kapitalističnega značaja produkcije. Ob primeru „Gorenja“ se lahko vprašamo ne samo to, če je le-ta podvržen diktatu trga, ampak z vso resnostjo in razredno ostrino: Ali se s takšnimi mednarodnimi transakcijami, kot je prelitvanje presežne vrednosti v primeru „Gorenja“, LAHKO SPREMEMI samoupravni socialistični značaj produkcije v despotstvo kapitala, v eno od različnih tega despotstva?

NAJ ŽIVI PROLETARSKA REVO! UCIJA! Kirn Srečo

PRED DESETIM KONGRESOM

TRIBUNIN PREDKONGRESNI PRISPEVEK

Ali res „boj za uresničevanje interesov in potreb mladine?“

V osnutku predloga resolucije za 10. kongres ZSMS, tj. v drugi fazi sprejemanja tega zelo pomembnega političnega dokumenta, je resolucija doživela zelo velike spremembe v primerjavi s prvo izdajo osnutka v aprilu 1978. Pravzaprav je bil korenito spremenjen uvodni del in nekateri deli naslednjih odstavkov. Resnici na ljubo moramo reči, da je bil osnutek resolucije res potreben temeljitih popravkov. Vendar pa se tudi v novi predlogi tega dokumenta pojavljajo nedorečenosti ali teoretične pomanjkljivosti, ki se kažejo predvsem v nerazumevanju tistega, kar si je ZSMS pravzaprav določila za svoj osnovni program — namreč „položaja, mesta in vloge mladih“ ali „mlade generacije“. To nerazumevanje se kaže predvsem v nekakšni, če lahko tako rečemo „izrazoslovni neusklajenosti“ ali celo „zmedu“, ki se zelo pogosto pojavlja v skorajda vseh predkongresnih dokumentih in publikacijah, ki jih izdaja odbor za pripravo 10. kongresa ZSMS, ki bo od 12. do 14. oktobra v Novi Gorici. Ta „neusklajenost“ gre včasih tako daleč, da so si celo stališča odbora za pripravo 10. kongresa marsikdaj nasprotujoča in da so celo osnovni dokumenti neusklajeni. Ne da bi se bilo potrebno posebno truditi, lahko ugotovimo, da v Sloveniji še ni bila izdelana nobena znanstvena analiza o pojavi, ki mu pravimo „mladina“ ali „mlada generacija“. Na tem področju so v sosednjih republikah daleč pred nami. Lahko celo trdimo, da je pomanjkljivosti in neusklajenosti moč pripisati tudi temu dejstvu, namreč pomanjkanju neke resne znanstvene analize. Ta sestavek ima namen tvorno poseči v predkongresne priprave in na svoj način prispevati k usklajitvi temeljnih dokumentov ter na te pomanjkljivosti opozoriti predvsem člane ZSMS na Univerzi. Vse s ciljem, da bi idejno in politično utrdili to družbeno-politično organizacijo v našem boju za zmago socialističnega samoupravljanja. V tem boju so nam potrebna (in to nas uči vsa dosedanja zgodovina razrednih bojev) jasna politična in marksistična izhodišča. Cilj tega prispevka je ta izhodišča še bolj utrditi.

I.

Osnutek predloga resolucije za 10. kongres ZSMS v svojem uvodu dokaj jasno opredeljuje naloge vseh subjektivnih sil v boju za socialistično samoupravljanje. Že nekaj naslednjih stavkov pa vlogo ZSMS opredeljuje z „bojem za uresničevanje potreb in interesov mladine“, z „organiziranjem socialistične družbene akcije mladine“, utemeljuje se „identičnost usode(?) mladine z usodo(?) delavskega razreda potom osvoboditve delavskega razreda in s tem osvoboditve celotne družbe. V tretji številki kongresnega biltena zasledimo celo definicijo „skupnih značilnosti skupine“ (tj. „mladine“), ki jih določajo „njena družbeno dinamičnost, mobilnost, intenzivnost, zanjo je značilna frekventnost (?) političnega življenja, ki je bistveno intenzivnejša od drugih družbenih skupin“ (katerih?!) in podobno. V teh stavkih je zaslediti stalno mišljenje (marsikje nezavedno, ponekod pa tudi čisto jasno), da je „mladina“ družbena skupina s svojimi posebnimi interesi in potrebami ter družbenimi značilnostmi, kar je nemalokrat tudi teoretično utemeljavano. Na tem mestu se nam torej postavlja teoretično vprašanje — ali je „mladina“ res neka družbena skupina, za katere potrebe in interese se je ne le vredno, ampak tudi mogoče boriti — vprašanje, ki se popolnoma praktično postavlja pred ZSMS in njeno vlogo v našem družbenoekonomskem sistemu.

II.

Podatki, do katerih se dokopljemo po poti marksistične znanosti, nam dokazujejo, da „mladina“ nima nobenega posebnega družbenega, ekonomskega ali političnega položaja, nobenih posebnih potreb in interesov. Položaj v družbeni delitvi dela tistih, ki so „mladi“ (stari do 27 let), mesto v proizvodnem procesu in način pridobivanja ter velikost dela družbenega bogastva, s katerim razpolagajo tisti, ki so „mladi“, je od enega do drugega RAZLIČEN. Samo zato, ker so „mladi“, nimajo nobenega posebnega položaja. Znotraj tega, kar mnogi označujejo kot družbeno skupino, „mladino“ — in pri tem merijo na njeno „dinamičnost, mobilnost in intenzivnost ter nekakšno frekventnost političnega življenja“ — imamo delavce, ki so mladi in katerih družbeno-ekonomski položaj je v nekem povprečju družbeno-ekonomski položaj delavskega razreda. To povprečje ni nujno povprečje neke materialne revščine proletariata, celo vedno manj in manj, ampak prej povprečje odtujenosti delavca od procesa odločanja. In položaj „mladih“ delavcev ni v tem nič drugačen. To pravi tudi osnutek poročila o delu ZSMS med 9. in 10. kongresom ZSMS. Na deseti strani zasledimo: „... da ni moč ločevati interesov mladih od interesov starih delavcev“, kar sicer potrjuje naše trditve o neusklajenosti temeljnih dokumentov.

Podobno ali enako je z „mladimi“ kmeti, katerih potrebe in interese so v povprečju interesi slovenskega kmeta. In z uslužbenci, stari in mladi, političnimi profesionalci, tistimi v SZDL in tistimi v ZSMS.

III.

Ljudje, če to povermo z Marxom, vstopajo v družbeni produkciji svojega življenja v določene, nujne, od njihove volje neodvisne odnose — v produkcijske odnose, ki ustrezajo določeni razvojni stopnji njihovih materialnih produkcijskih sil. Ljudje, torej tudi „mladi“ ljudje, vstopajo v produkcijske odnose, ki so razredni odnosi. Brezrazredne družbe še ni in tudi naša družba je še vedno razredna. In „mladi“ nikoli ne živijo kot „mladi“. Sploh ne. Žive kot delavci, uslužbenci, kmeti, politiki, privatniki, žive v odnosih, ki so marsikje v naši družbi neenakopravni, pa naj se to pokaže v čisto praktičnih materialnih in eksistenčnih pogojih ali pa v procesu odločanja, bodisi o tekočem ali minulem delu, v delitvi dohodka ali v upravljanju s sredstvi v družbeni lasti, itd.

Zato se mora ZSMS boriti za socialistično, delavsko samoupravljanje in v ta namen odpraviti tudi vse nedoslednosti v svojih političnih dokumentih, ki povzročajo zmedo in neorganiziranost. In še to. Delavski razred mora na poti osvoboditve samega sebe najprej osvojiti oblast nad celotno družbo in šele, ko bo uničil vse svoje sovražnike in v boju za komunizem odpravil eksistenčne pogoje za delitev družbe na razrede, šele tedaj bo „usoda mladine“, kakor pravi resolucija, „usoda delavskega razreda“. Do tedaj pa se bo moralo še ničkolikaj, tudi „mladih“, ukloniti interesom delavskega razreda, kajti pot razrednega boja je strma in ozka.

UREDNIŠTVO

ZSMS

UNIVERZA V PRIPRAVAH NA DESETI KONGRES ZVEZE SOCIALISTIČNE MLADINE SLOVENIJE

Univerzitetna konferenca ZSMS Ljubljana je ena izmed tistih, kjer se je javna razprava o kongresnih dokumentih začela pravzaprav že zgodaj, a še vedno veliko prepozno, če upoštevamo, da so do sedaj temeljiteje obdelali kongresne dokumente le študenti v učnih centrih in Blokah in Pokljuki ter študentje v mladinski delovni brigadi Boris Kidrič in pa komisija pri predsedstvu, ki skrbi za nemoten potek predkongresnih dejavnosti. Šele po 15. septembru bo ta razprava zažela tudi v vseh osnovnih organizacijah ZSMS na ljubljanski Univerzi in pa med delavci v osnovni organizaciji sindikata. V tem sestavku vas bomo vse, ki vas bo (ali pa ne) zajela ta javna razprava, opozorili na nekaj pomembnosti, ki se jim morate v razpravi posebej posvetiti, saj so vezane na naše nadaljnje delo, na našo organiziranost.

Zaradi določene posebnosti, ki je vezana predvsem na termin, v katerem poteka javna razprava na ljubljanski Univerzi, vas moramo opozoriti na naslednje:

1. Osnutek resolucije za 10. kongres, ki je eden najpomembnejših dokumentov, ki ga bo kongres sprejel, je bil izdan že v aprilu 1978. Glavna razprava in dodatni predlogi so bili oblikovani na podlagi tega osnutka. V šesti številki Kongresnega biltena, ki ga izdaja odbor za pripravo kongresa, pa je bila objavljena popolnoma nova resolucija, oziroma osnutek predloga. To sicer ne bi bilo nič čudnega, če bi ne bil ta osnutek predloga popolnoma, ponekod korenito spremenjen, torej popolnoma drug, kar poleg tega, da dokazuje, da je bil prvi osnutek izredno slabo pripravljen, povzroča tudi posebno težavo UK ZSMS, ki ne ve, na podlagi katerega dokumenta bi vodila javno razpravo. Osnutek predloga namreč ni moč dobiti v zadovoljivih količinah, ki bi omogočile strokovno usposobljeno razpravo. Za vsako smiselno razpravo je torej potrebno, da se vodi na osnovi novejšega dokumenta.

2. O vlogi ZSMS na Univerzi je bilo napisanih in izrečenih že veliko besed. V primerjavi s tem, kar je bilo na tem področju storjenega, še veliko preveč. Kaže pa, da se to razmerje ne utegne popraviti tako kmalu ali pa sploh ne, saj smo priča čisto enostavnemu zanemarjanju dela ZSMS na Univerzi, posebno pa predsedstva UK ZSMS Ljubljana. Kako si namreč lahko drugače razlagamo, da komisija za usklajevanje statuta pri Republiški konferenci ZSMS enostavno obide in zavre pripombe (ne samo UK ZSMS, ampak tudi OK Novo mesto in Ljubljana-Bežigrad) k osnutku statuta ZSMS. Te pripombe so bistvene za nadaljnje delo ZSMS na Univerzi, saj zadevajo njeno organiziranost. Naj pojasnimo. V osnutku statuta ZSMS, ki je bil izdan maja 1978, urejata 56. in 57. člen organiziranost ZSMS na Univerzi. 56. člen pravi: „Člani OO ZSMS na visokošolskih TOZD se združujejo na nivoju Univerze v univerzitetno organizacijo ZSMS kot obliko povezovanja OO ZSMS v teh sredinah.“ In drugi odstavek: „Za to obliko povezovanja se smiselno uporabijo statutarna določila o občinski organizaciji ZSMS.“ Že naslednji člen, oziroma drugi odstavek 57. člena, pa pravi: „Osnovna organizacija ZSMS na visokošolski TOZD je sestavni del občinske organizacije ZSMS v kateri ima svoj sedež.“

S ponavljanjem določil statuta v 42., 44. in 45. členu, ki so spet vsebovana v zadnjem navedenem členu, se v organiziranost ZSMS na Univerzi vnaša zmeda. Smiselno bi bilo ta odstavek črtati iz osnutka statuta, saj na nek način prihaja v nasprotje z določili 56. člena, ki utemeljuje povezovanje OO ZSMS na Univerzi na podlagi statutarnih določil o občinski konferenci, oziroma organizaciji ZSMS. Na te pomanjkljivosti sta poleg UK ZSMS Ljubljana opozorili tudi OK Novo mesto in Ljubljana-Bežigrad, ki sta poudarili posebnost problemov na Univerzi in določeno ločenost v organiziranju ZSMS v občini. Poudariti je potrebno, da s temi pripombami ni bilo mišljeno nikakršno „vračanje na staro ZMS-jevsko organiziranost“ ali „avtonomnost študentske organiziranosti“, kar bi nam lahko kdo v svoji nevednosti očital. No, vseeno so te pripombe romale mimo komisije za usklajevanje pripomb, tako da smo lahko popolnoma prepričani v napis, ki stoji na prvi strani osnutka predloga statuta ZSMS in nas opozarja, da je to PREČIŠČENO BESEDILO.

Naj opozorimo le na nekaj dokazov, ki govore v prid močni organiziranosti ZSMS na Univerzi. Prvi in najpomembnejši dokaz je vsekakor ta, da so komunisti na ljubljanski Univerzi (ki tudi sicer niso bili nikoli dovolj enotni in močni) izgubili še tisto obliko povezave, ki jim jo je, pa čeprav v obliki foruma, dajala UK ZKS Ljubljana. Deseti kongres ZKS je namreč sprejel drugačna načela organiziranosti komunistov na Univerzi in o tem je Tribuna že pisala. Močna organiziranost ZSMS na Univerzi bi lahko v neki meri nadomestila to praznino, če bi se v določeni meri spremenile tudi nekatere teoretične in idejno-politične postavke delovanja ZSMS, o katerih govorimo tudi v tej številki Tribune.

Drugi dokaz se navezuje na prvega toliko, kolikor imamo v mislih odnos Univerze do družbenih prizadevanj za kvalitetne spremembe na področju visokega šolstva, usmerjenega izobraževanja in socialno ekonomskega položaja študentov. Univerza je na tem področju le zelo malo ali skorajda nič.

Organizirana ZSMS bi lahko nastopila na prste tistim, ki zavirajo ta prizadevanja in iz Univerze delajo ropotarnico vseh mogočih idej in usmeritev v smislu — „vse poti vodijo v isto smer“.

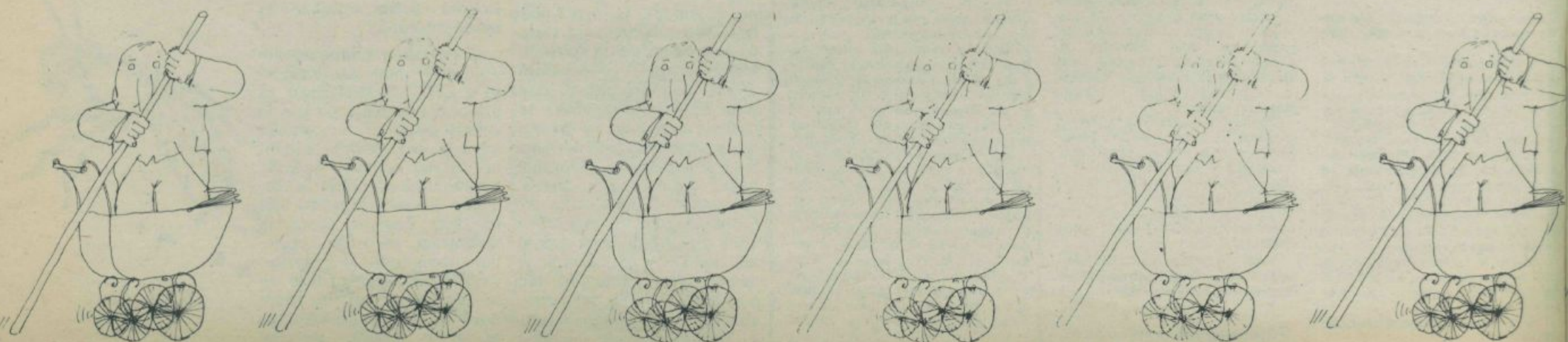
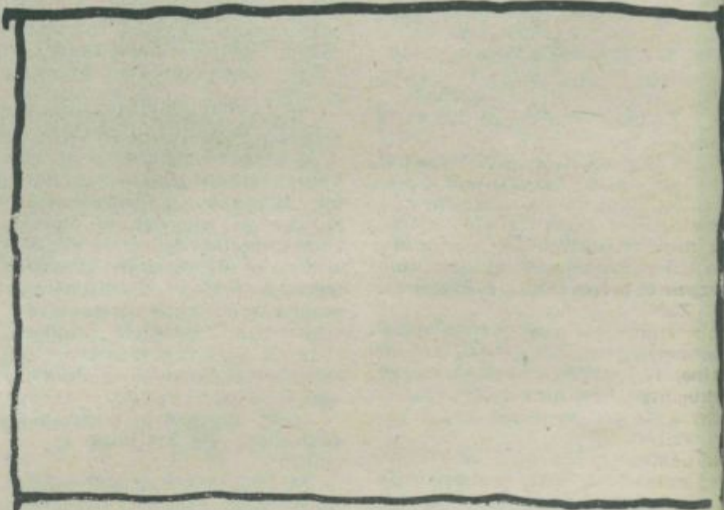
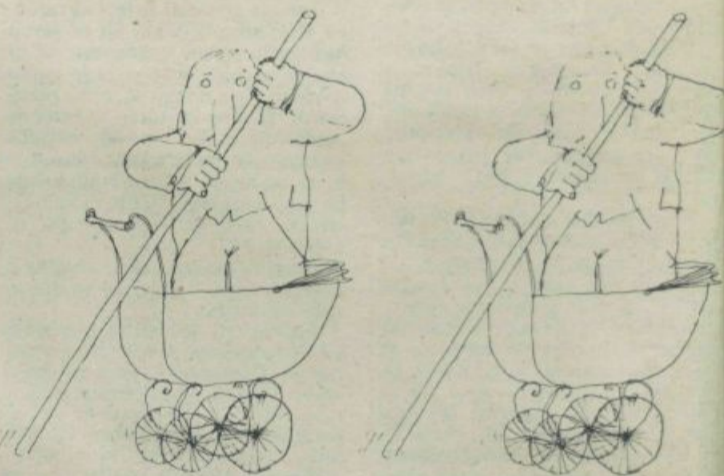
Na koncu naj omenimo le še problem študentskega naselja, ki smo mu svoje čase nadedli naslov „Mafija v študentskem naselju“ in se nismo pri tem prav nič zmotili, kajti razmere so ostale nespremenjene, nekoliko so se celo poslabšale. In Univerza stoji pri tem vzvišeno „nad tem“ in „ob strani“. Bitka za samoupravljanje delavcev in študentov se bo tam šele morala začeti ob pomoči vseh organiziranih sil, ki bodo lahko nudile dovolj močan odpor proti ostalim organiziranim kontrarevolucionarnim silam. Za to pa potrebujemo močno organizacijo ZSMS.

Na koncu naj predlagamo „prečiščevalcem“, naj še enkrat premislijo svojo odločitev, UK ZSMS pa naj preko svojih delegatov na 10. kongresu brani svoja stališča. Člani OO ZSMS po posameznih fakultetah pa naj se aktivno vključijo v predkongresno dejavnost.

Naj vas opozorimo še na nekaj akcij UK ZSMS Ljubljana pred kongresom:

September

Posvet predsednikov OO ZSMS in dogovor o vodenju razprave
 Problemska konferenca o štipendiranju
 Problemska konferenca o usmerjenem izobraževanju
 Problemska konferenca o nalogi društev in družbenih organizacij, predvsem s področja kulture
 Poleg tega pa bo UK ZSMS Ljubljana pripravila v sodelovanju z OO ZSMS več proslav v počastitev kongresa.

Osnutek predloga resolucije za 10. kongres ZSMS v posebnem poglavju 1. 3. „Mladi pri delu s sredstvi v lasti občanov“ govori o „zavzemanju ZSMS za nadaljnji stabilni razvoj osebnega dela s sredstvi v lasti občanov, ki naj se uveljavlja, kot „pomembna dopolnilna in spremljajoča dejavnost združenemu delu.“ Poleg tega osnutek predloga za resolucijo nalaga ZSMS, naj se zavzema „za uveljavljanje takega družbenoekonomskega položaja delovnih ljudi, ki jim bo zagotavljal pravice in dolžnosti na osnovi njihovega dela“ in „ustrezno vrednotenje dela mladih v obrti in gostinstvu, zaposlovanje ter njihove delovne in socialne varnosti.“

Gre torej za podpiranje drobnoblagovne proizvodnje, ki temelji na PRIVATNI LASTNINI. O tem je Tribuna že pisala v sedmi lantski številki ob prizadevanjih nekaterih v skupščini SRS, da bi takemu kapitalističnemu načinu produkcije v Sloveniji in v Jugoslaviji razširili manevrski prostor. To bi bila še nova ovira prizadevanjem za neposredno oblast delavskega razreda, ki se v novi obliki pojavlja tu, v osnutku zelo važnega političnega dokumenta in kateri se je potrebno z vso silo upreti. Imanentna naloga vsake proletarske revolucije je odpraviti privatno lastnino, kjer so delavci v meznem odnosu, kjer se jih eksploatira. Tu pa se v resoluciji družbeno-politične organizacije, ki zase pravi, da utemeljuje svoje programske opredelitve na programskih smotrih zveze komunistov (osnutek statuta ZSMS), torej avantgarde delavskega razreda, tu se vsem mladim v ZSMS nalaga „zavzemanje za nadaljnji stabilni razvoj osebnega dela s sredstvi v lasti občanov“, nalaga se jim, naj se zavzemajo za nadaljnji razvoj produkcijskih odnosov, temelječih na privatni lastnini. Kaj ni to v popolnem nasprotju vsem, kar ZSMS pravi samo nekaj strani pred tem poglavjem o delavskem samoupravljanju? Da.

Uveljavljanje takega družbenoekonomskega položaja delovnih ljudi, ki jim bo zagotavljal pravice in dolžnosti na osnovi njihovega dela in jim zagotavljal socialno in delovno varnost“, za kar si resolucija prizadeva v istem poglavju, je mogoče doseči le tako, da se korenito odpravi in ukine produkcija temelječa na privatni lastnini in z njo vsi eksploatatorski odnosi, ne pa da jo še podpirajo in v isti sapi „gorimo od prizadevanj za reševanja socialne in delovne varnosti delavca.“ Vsaka drugačna rešitev od tiste, ki ne sega v sam produkcijski proces, je jalova in očitno socialnodemokratska.

V skladu s povedanim PREDLAGAMO, naj se za glavno nalogo vsakega člana ZSMS opredeli boj proti produkciji temelječi na privatni lastnini, boj za „novo organizacijo dela, v kateri se bo ukinjala delitev dela, v kateri se bo razblinjal mistični omot blagovne produkcije s to samo produkcijo, v kateri bodo produkcijski odnosi v oblasti ljudi in bodo s tem postali jasni, skratka boj za začetek komunizma.

VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE V OSNUTKU RESOLUCIJE ZA X. KONGRES ZSMS

ZSMS se bo borila, da bosta celotna socialistična vzgoja in izobraževanje, ki trajata neprekinjeno vse človekovo življenje, organizirana tako, da bi pomembno vplivala na oblikovanje svobodne in vsestransko razvite socialistične osebnosti in postala nujen dejavnik razvoja samoupravnih družbenih odnosov in proizvajalnih sil družbe.

Samoupravno konstituiranje vzgoje in izobraževanja, organska in funkcionalna povezanost vseh delov združenega dela in izobraževanja v enotnem sistemu združenega dela ter aktivna vloga vzgojno izobraževalne dejavnosti v družbeni reprodukciji, v hitrejšem razvoju proizvajalnih sil in socialističnih samoupravnih proizvodnih odnosov, bo še dalje temelj aktivnosti za resnično temeljito preoblikovanje te družbene dejavnosti.

Združeno delo mora prevzeti neposredno odgovornost za razredno politiko vzgoje in izobraževanja, za vključevanje v delo tistih, ki končajo šolanje in za nenehno, dopolnjujoče izobraževanje delovnih ljudi za delo in samoupravljanje. Delavci v združenem delu se morajo tudi zavzemati za obvladovanje celotne reprodukcije kadrov, ki je ena izmed najpomembnejših in dolgoročnih komponent lastnega razvoja. Preprečiti je treba odvajanje dela dohodka, namenjenega vzgoji in izobraževanju od delavca v združenem delu in doseči, da se bo vzgojno-izobraževalno delo ovrednotilo v svobodni menjavi dela, po njegovemu prispevku k družbeni produktivnosti dela, k splošnemu družbenemu in kulturnemu napredku življenja; za množično estetsko vzgojo mladih, da bi stalno spremljali umetniške in znanstvene dosežke; za širjenje kulture branja in kulturnih dejavnosti v prostem času; in za oblikovanje ustreznih kulture množičnih komunikacijskih sredstev.

Zveza socialistične mladine kot organizirana subjektivna sila, v kateri se izraža enotnost mlade generacije v graditvi socialističnega samoupravljanja, posveča posebno pozornost razvoju samoupravne organiziranosti v kulturi. V prihodnjem obdobju to zlasti pomeni odpravljanje formalnega dela delegacij samoupravnih interesnih skupnosti in forumskega odločanja v izvršnih odborih in drugih izvedenih organih, obenem pa razvoj temeljnih skupnosti in enot. Posebej pomembno vlogo imajo sveti organizacij združenega dela s področja kulturne dejavnosti, v katerih mpramo tudi mladi imeti svoje mesto s pestro paleto svojih vsebinskih pobud.

ZSMS se bori proti vsem pojavom pokroviteljsko-prosvetiteljskega odnosa v kulturi, še posebej nad delavskim razredom in mladino, pa tudi proti vsem pojavom množičnega razširjanja nekulture, šunda in kiča. Na osnovi socialistične kulturne politike mladi razvijajo marksistično kritiko vseh pojavov v kulturi in umetnosti, posebej še protisamoupravnih in protisocialističnih.

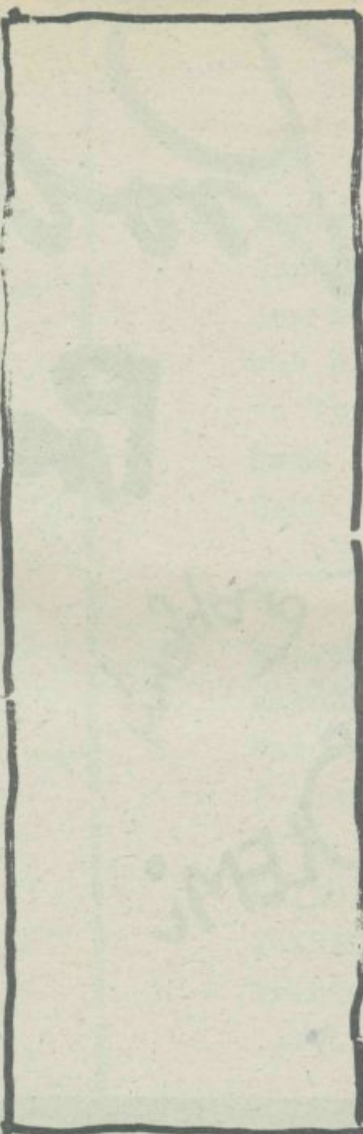
V samoupravnih sporazumih in družbenih dogovorih mora biti določen in prikazan interes združenega dela in potreba družbe po tej dejavnosti. ZSMS si bo še nadalje prizadevala za dosledno uveljavljanje načela solidarnosti v vzgoji in izobraževanju, da bi se tako ublažil vpliv razlik iz pogojev okolja, položaja v delitvi, neenakih izobraževalnih standardov in položaja družine, na možnost izobraževanja.

Pravica do izobraževanja zahteva družbeno in materialno odgovornost do tistih, ki dajejo sredstva zanj. Zato se bo ZSMS zavzemala, da postanejo delo in rezultati, ki jih posamezniki dosegajo ob izenačenih pogojih v procesu vzgoje in izobraževanja, realna osnova njihovega samoupravnega položaja. Zavzemala se bo za takšno spremembo družbenoekonomskega položaja udeležencev izobraževanja, učencev in študentov, da bodo njihove pravice in dolžnosti zasnovane na družbenih dogovorih med vzgojno-izobraževalnimi organizacijami in izobraževalnimi skupnostmi, oz. OZD. SIS (za vzg. in izobr.) morajo postati okvir za svobodno menjavo, vrednotenje dela in za neposredno usklajevanje interesov delavcev s področja izobraževanja, materialne proizvodnje in drugih področij dela pri opravih skupnega interesa. ZSMS se bo zavzemala tudi, da bodo SIS za svoje delo resnično odgovorne delavcem v TOZD in ostalim delovnim ljudem.

Da bi pričeli odkrivati, razvijati in oblikovati človekove ustvarjalne dispozicije čimprej, se bo ZSMS zavzemala za tako vzgojo mladih za življenje v dvoje, da bodo v družini prišli do izraza resnično humani odnosi med staršema in otrokom (otroci). Družina mora postati nenadomestljiv dejavnik vzgoje in prvega izobraževanja otrok.

ZSMS se bo zavzemala, da bosta vzgoja in izobraževanje postala stalna obveznost ne samo šol in drugih vzgojno-izobraževalnih in kulturnih ustanov, temveč tudi ostalih dejavnikov soc. vzgoje in izobraževanja — družine, TOZD, DPO, strokovnih, kulturnoumetniških, tehničnih, športnih in drugih društev, ustanov in organizacij, društev in zvez za vzgojo in varstvo otrok, JLA in drugih obrambnih organizacij, tiska, založništva, RT V.

Prizadevali si bomo za razvijanje predšolske vzgoje kot pogoj za uspešno in učinkovito vključevanje otrok v osnovno šolo in za nadaljnjo artikulacijo in odkrivanje otrokovih ustvarjalnih dispozicij. Mala šola se mora bolj

povezati z vzgojno funkcijo osnovne šole in v skladu z materialnimi možnostmi ustvarjati pogoje za zgodnejše vključevanje otrok v osnovno šolo.

ZSMS se bo zavzemala za tako osnovno šolo, ki bo dajala učencem temeljno splošno znanje za življenje, samoupravljanje in delo, temelj za (nadaljnje) neiztekajoče se izobraževanje; ki bo razvijala delovne navade učencev in jih na osnovi celotnega spremljanja razvoja usmerjala v poklicno izobraževanje.

Dalje si bo ZSMS prizadevala, da se bo zagotavljal skladnost izobraževalnih interesov, nagnjenj in sposobnosti posameznikov z interesi in potrebami združenega dela in družbe v celovitem in povezanem sistemu izobraževanja za delo, ob delu in iz dela. Nujno bo treba doseči popolno programsko povezanost in usklajenost srednjega in visokega šolstva, da bi postal proces študija učinkovitejši in krajši.

ZSMS se bo zavzemala tudi za novo vlogo izobraževalnih centrov, kjer se bo morala zagotavljati stalna skladnost predmetnikov in učnih programov z zahtevami družbe in življenja.

Da bi vzgoja in izobraževanje zares lahko odigrala tako družbeno vlogo, pa si bo ZSMS prizadevala doseči:

- da bo marksizem, kot znanstvena teorija, revolucionarna ideologija in praksa delavske graditve socialistične samoupravne družbe, zares postal idejni temelj celotne vzgoje in izobraževanja. Mladi in odrasli morajo spoznati dela marksistov, se naučiti Marxove metode, razumevati razvojno pot marksizma in živeti teorijo in prakso naše samoupravne socialistične družbe. Marksizem jim mora postati pogled na svet, dati jim navodilo za konkretno prakso;
- da se celotna vzgojno-izobraževalna dejavnost usmeri k izobraževanju in vzgoji za delo, z delom, in da udeleženci postanejo resnični subjekti;
- da se bo uresničevala koncepcija permanentnega izobraževanja (zasnovo zanj mora dati šolski sistem ob striktnem izvajanju intelektualne vzgoje);
- da bo razvijala zavest o nujnosti gradnje socialističnih samoupravnih odnosov, temelječih na zgodovinskih ciljih in na vodilni vlogi delavskega razreda in da bodo udeleženci sami postali resnični samoupravljalci;
- da bo usklajevala in povezovala organizacijo, vsebine programov, metode in tehnologijo vzgojno-izobraževalne dejavnosti s sedanjimi in prihodnjimi potrebami človeka in dela, z razvojem socialističnih družbenih odnosov in sodobnimi dosežki kulture, znanosti in tehnologije;
- da bo dosledno izločala idealistične, pozitivistične, nacionalistične, dogmatske, doktrinarne in druge nazadnjaške idejne usmeritve iz učnih načrtov, programov, knjig in iz samega procesa;
- resnično reformo celotnega procesa;
- da se bo razvijalo pedagoško šolstvo in se vzgajalo potrebno število kadrov za vse potrebe in za vse nivoje, da bo njihovo delo pravilno družbeno ovrednoteno, se načrtno skrbelo za dopolnilno in stalno izobraževanje in usposabljanje učiteljev ter vzgojiteljev in se razvijalo strokovno pedagoške, znanstvenoraziskovalne in razvojne organizacije;
- da bodo vzgojno-izobraževalne ustanove postale tudi animator kulturnega in samoupravnega življenja svojega okolja in tako prispevale k dvigovanju splošne izobrazbene ravni prebivalstva;
- ustrezno štipendiranje, planiranje, gradnjo, usmerjanje v poklice in zmanjševanje vpliva socialnih in drugih neenakosti, na možnosti in rezultate izobraževanja ter zmanjševanje neenakosti v družbi;
- ob vzgoji za delo vzgajati tudi za varstvo okolja in razumen odnos do narave;
- pripravljenost in usposobljenost mladih in odraslih za SLO in DS;
- Socialistična samoupravna preobrazba vzgoje in izobraževanja je v mnogočem odločilno povezana z intenzivnostjo sprememb v združenem delu, v družbenopolitičnih odnosih in materialnem razvoju, zato se bo ZSMS, za vsebino in intenzivnost teh sprememb, z vsemi drugimi organiziranimi socialističnimi silami, še posebej borila.

2. 3. RAZISKOVALNA DEJAVNOST

Samoupravna organiziranost mora zajeti vso raziskovalno dejavnost v družbi. Tu mora biti izpeljana izmenjava, združevanje dela, programov in sredstev. Razvoj proizvajalnih sil in družbene delitve dela zahteva na področju raziskovanja medsebojno interdisciplinarno povezanost. Medsebojno sodelovanje terja tudi hitrejšo urejanje dohodkovnih odnosov med raziskovalnimi organizacijami in, z združevanjem in delovnim povezovanjem sorodnih organizacij, preseganje obstoječe razdrobljenosti raziskovalne dejavnosti. Znanost in raziskovalno delo sta pomemben element združenega dela in aktivna dejavnika družbenega razvoja. ZSMS se bo zato zavzemala, da se bo v raziskovalni dejavnosti uveljavilo načelo, da je vse, kar je doseženo,

pridobitev celotne samoupravne socialistične družbe in tako družbeno lastnina. Temeljne organizacije morajo pokazati interes, da z raziskovalnim delom in z uporabo raziskovalnih dosežkov povečujejo dohodek.

Udeležbo posameznikov, raziskovalnih skupin in ostalih v povečanju dohodka, je treba ustrezno nagraditi, s tem pa dosežati sproščanje ustvarjalnih sil v inventivnih dejavnostih. ZSMS si bo prizadevala, da se bo vse več pozornosti posvečalo vzgoji novih raziskovalnih kadrov, njihovem znanstvenemu izobraževanju in družbeno-politični aktivnosti ter za njihovo nenehno povezanost z raziskovalno, gospodarsko in družbeno prakso. ZSMS se bo še nadalje skrbno trudila, da bi se marksizem kot teorija in metoda raziskovalnega dela, razvijal in potrjeval na področju kulture in umetniške ustvarjalnosti. Z marksistično metodo mišljenja, marksistično metodologijo in marksistično kritiko pa je nujno sistematično pretresati cilje in metode raziskovanja, rezultate raziskovanja in njihovo uporabo.

10. Kongres

MDB BORIS KIDRIČ

Univerzitetna konferenca ZSMS Ljubljana je od leta 1975 nosilec oziroma organizator mladinske delovne akcije „Boris Kidrič“, ki je že četrto leto sodelovala na delovni akciji v Suhu Krajini. Ker se je v tem štiritletnem obdobju mladinsko prostovoljno delo že precej afirmiralo tudi med študenti ljubljanske univerze tako, da ni bilo nobenih posebnih težav pri evidentiranju brigadirjev in izvolitvi brigadnega vodstva.

Brigada je štela 45 brigadirjev, od tega jih je bilo pol že večkrat na mladinskih delovnih akcijah, polovico je bilo deklet in četrtnina komunistov. Pred odhodom na mladinsko delovno akcijo so bile v okviru priprav te brigade organizirane brigadne konference, brigadirji pa so si ogledali tudi film, ki je bil posnet na lantski akciji. Tako so bili tudi novinci že vnaprej dobro seznanjeni z brigadirskim življenjem, posamezne komisije pa so pripravile okvirne programe za delo.

MDA Suha Krajina je letos imenovana za zvezno delovno akcijo. Ima dva naselja, eno, centralno je v Prevolah, kjer je prostora za tri brigade, ena pa je nameščena v Dobriču, kar pomeni 45 minut vožnje z avtobusom. To je tudi največja

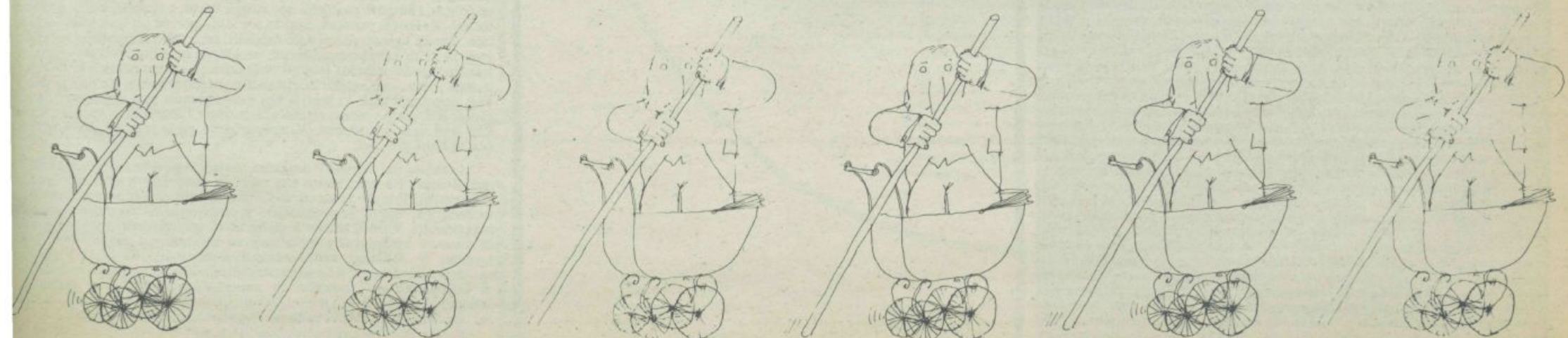
pomanjkljivost organizacije mladinske delovne akcije, saj je brigada v Dobriču praktično izolirana od ostalih treh in se stalno vozi sem ter tja. Poleg tega pa naselje v Dobriču zaostaja za glavnim naseljem v opremljenosti.

Tudi naša brigada je bila med tistimi, ki so morale na delovišče v Dobriču. Ker so bili stiki, vsled izoliranosti, med brigadami maloštevilni se je toliko bolj razvil življenje znotraj brigade.

Tako smo v treh delovnih tednih poleg dobrih rezultatov na delovišču pokazali tudi dobre rezultate v interesnih dejavnostih. Predvsem pa smo bili uspešni na področju idejno-političnega izobraževanja in informiranja.

Z veseljem moramo ugotoviti, da so se v času akcije med brigadirji razvili resnično prijateljski in tovariški odnosi. Ni bilo nobenih disciplinskih prestopkov. Brigada je ob zaključku prejela vsa možna priznanja in bila odlikovana celo s trakom akcije. 13 brigadirjev pa je dobilo udarniško značko, prav toliko pa je bilo tudi priznanj. Razveseljivo pa je to, da smo se odločili, da se naslednje leto spet srečamo na podobni akciji.

Igor Ivančič

PROBLEMI

Problemi

PROBLEMI

PROBLEMI

Problemi

problemi

problemi

PROBLEMI

VAJE IZ SLOVENSKEGA POETIK-UVODNI ZAPIS

VAJE, VAJE, VAJE, VAJE

VAJE

Pravkar izide nova, četverna številka PROBLEMOV-RAZPRAVA, ki — z dokajšnjo zamudo — odpira letošnji letnik PROBLEMOV. Za to dolgo čakanje nas vsaj deloma odškoduje izreden obseg številke (približno tristo precej gostih strani!) poudarek je na precej obsežnih prispevkih.

Na uvodnem mestu prinaša rubrika Vpeljava psihoanalize prevod nekaj daljših odlomkov iz pravkar izšle druge knjige seminarjev Jacquesa Lacana Jaz v Freudovi teoriji in v psihoanalitični tehniki. Odlomki so tako izbrani, da podajo dovolj zaokroženo podobo nekaterih temeljnih pojmov lakanovskega dojetja psihoanalitične teorije in prakse (razmerje realnega, simbolnega in imaginarnega; interpretacija „nagona smrti“ kot specifično simbolnega dejstva, tj. kot samega vztrajanja označevalne verige v „prisili ponavljanja“, kar ta pojem radikalno iztrga biološki nespoznovanosti; razmerje subjekta do označevalca in s tem v zvezi radikalna razlika med subjektom označevalca in imaginarnim „jazom (moi)“ itd.). Pričujoči prevod deluje kot intervencija v idejnem boju predvsem na dveh področjih: (1) s tem, da izpostavi nezavedno kot čisto diferencialno-označevalno verigo, odločilni prispeva k razčiščenju z jungovskim obskurantizmom, ki jemlje nezavedno kot „zakladnico skritih pomenov“, „simbolov“ ipd. hkrati pa seveda z vsakršnim biologizmom (nezavedno kot prostor „preddiskurzivnih“, „še nekultiviranih“ nagonov); (2) predvsem pa — in to je pri nas bržkone odločilnejša pomena — s tem, da razkrinka pojem imaginarnega „jaza“ kot mesto subjektivnih imaginarnih identifikacij, zamaje tla sleherni ideologiji „močnega jaza“ (kot da gre pri analizi za to, da se „okrepi pacientov jaz“ ali za podobne iz Amerike uvožene domislice, ki psihoanalizo pač spreminjajo v sredstvo, s katerim se vnaša vladajoča ideologija v pacienta). Posebej je treba poudariti še to, da gre za prevod zapisa govornih besede, zato je besedilo v nasprotju z večino Lacanovih spisov — izredno „berljivo“, k njegovi privlačnosti pa pripomore tudi vrsta literarnih primerov (E.A. Poe Ukradeno pismo, Oidip na Kolonu).

Osnovni tematski del številke tvorita naslednji dve rubriki: Prispevki k teoretičnemu spoprijemu s fašizmom in Prispevki k analizi „stalinskega pojava“. Poanta hkratnega obravnavanja fašizma in stalinizma je kajpada prav v tem, da se spodbije meščansko teorijo „totalitarizma“, ki jemlje omenjena dva „pojva“ za dve vrsti istega rodu, tj. da se izpostavi ireducibilna različnost konkretnozgodovinske osnove in označevalnih mehanizmov, ki se kažejo v teh dveh „pojavih“.

Obsežen članek Mladena Dolarija O nekaterih vprašanih in protislovljih v marksističnih analizah fašizma je — ob zapisu Zoje Skušek-Močnik — „by the very cunning of the scene...“ — glede na svoj teoretski domet ključni tekst številke. Že na goli informativni ravni je njegova vrednost izjemna, v njem je prikaz skoraj vseh dosedanjih marksističnih dojetjaj fašizma: od najzgodnejših poskusov (Klara Zetkin) prek III. internacionale (Dimitrov), Alfreda Sohn-Rethela in različnih koncepcij v okviru tima „kritične teorije družbe“ (Pollock, Fromm, Horkheimer, Adorno itd.) tja do sodobne „strukturalne“ psihoanalize (D. Sibony). Glavni prispevek spisa pa je kajpada njegova kritično-teoretična razsežnost: avtor z imanentno-kritičnim pristopom prepričljivo pokaže nezadostnost dosedanjih analiz ter ob tem nakaže obrise rešitve, ki bi — ob strogi analizi „ekonomske baze“ fašizma — upoštevala tudi in predvsem njegovo specifično označevalno ekonomijo, kar lahko seveda poda le pristop, ki izhaja iz materialistične psihoanalize. Med najuspešnejših poglavij tega spisa velja omeniti izvrsten kritični prikaz teorije fašizma Alfreda Sohn-Rethela, spoprijem z analizo antisemitizma v Dialektiki razsvetljenstva Adorna in Horkheimerja ter zaključna razmišljanja o spreminjanju razmerju med „bazo“ in „vrhno stavbo“ v fašizmu ter nasploh v širši konstelaciji sodobnega kapitalizma, poleg tega pa ponuja spis še vrsto izvrstnih nastavkov, ki terjajo nadaljnje raziskave (npr. teorija politične reprezentacije v Marxovem 18. brumairu).

Prispevki k analizi „stalinskega pojava“ prinašajo na prvem mestu prav tako izredno obširen zapis Marjana Britovška, prvo nadaljevanje študije Leninova vizija socializma in porajanje Stalinovega kulta osebnosti, ki predstavlja glede na svojo vsebinsko težo kar nadaljevanje znanega in izvrstnega avtorjevega dela Boj za Leninovo dediščino. Pričujoče prvo nadaljevanje obravnava razdobje od revolucije 1905 do konca dvajsetih let; njegov najprivlačnejši del so bržkone opisi protislovlj pri graditvi socializma in frakcijskih bojov v letih po Oktobrski revoluciji, kjer avtorjeva objektivno napisana analiza (ki pa je kljub temu polna zanimivih, živih detajlov) razkriva vso tragično protislovnost konstelacije, ki je pogojil nastanek „stalinskega pojava“.

Naslednja dva prispevka v tej rubriki, Rastka Močnika Problemi stalinizma in Slavoja Žižka Uvod v stalinsko hermenevtiko, se v nasprotju z Britovškovim zgodovinsko-psihološkim pristopom problema lotita na drugačni ravni: — osredotočita se na libidinalni (označevalno) ekonomijo stalinskega diskurza, pri tem so v ospredju aporije odnosa teorija-praksa, „performativna“ raven stalinskega diskurza ter njegova specifično „analna“ ekonomija v razmerju do razrednega „sovravnika“, ki deluje kot zatajitev spolno-označevalne razlike. Glavni pomen teh dveh prispevkov je predvsem v novosti njihovega pristopa — doslej se je namreč označevalne analize omejevale pretežno na fašizem (prispevki D.Sibonyja, G. Millerja itd.).

Naslednji članek, Martin Krpan, človek in mislec, bo bržkone vzbudila največ pozornosti; prinaša gradivo iz istoimenskega internega kolokvija, ki ga je ob 120-letnici izida Levstikovega Martina Krpana priredila Semiotična sekcija pri sociološkem društvu Slovenije — eno najaktivnejših teles na področju družboslovne misli pri nas nasploh — 21. III. t.l. v svojih prostorih. V pričujoči številki so ponatisnjeni uvodni referat Zoje Močnik-Skušek Krpanov teorem ter nekateri intervencije (J.Vogrinc, R. Močnika, M.Dolarja, S.Žižka); pisec pričujoče recenzije, ki je bil po naključju navzoč tudi na tem kolokviju, obžaluje predvsem, da je — poleg nekaterih posegov — pri končni redakciji izpadla Zaključna beseda sekretarja Semiotične sekcije, ki je iz konkretnega materiala potegnili pomembne obče sklepe o intervenciji materialistične teorije kot praktične teoretične likvidacije — bržkone namerava Sekcija ta članek izkoristiti za kakšno drugo publikacijo. Sicer pa že objavljeni teksti zadoščajo, saj prinašajo svež veter v zamočvirjene vode naših literarnih ved — opozarjajo na konkretno-razredno vsebino Martina Krpana, lotevajo se problema menjave s kategorialnim aparatom kritike politične ekonomije itd. Iz bogastva misli, ki jih prinašajo ti prispevki, izluščimo le nekaj glavnih motivov: mati kot nosilka falosa in s tem znanilka simbolne kastracije v slovenski literaturi, Martin Krpan kot „anti-Oidip“, problem ekvivalenčne menjave in prisvojitve presežne vrednosti v Martinu Krpanu ter predvsem uvodna izpostavitve „Krpanovega teorema“ kot ključa, implicitne teoretične osnove prakse, s katero Martin Krpan ne le „premagava Brdavska“, marveč ob tem subvertira tudi razredno libidinalno ekonomijo samega „cesarskega dvora.“

Zoja Skušek-Močnik, ki se je že s svojimi predhodnimi prispevki uveljavila kot teoretik, ki ga odlikuje brezobzirna strogost dialektičnomaterialističnega pristopa, se je s člankom „... by the very cunning of the scene...“, obsežnim tekstom v rubriki Prispevki h konceptualizaciji zgodovine umetnosti in literature, dokončno uveljavila kot pisec, ki je zmožen obvladati celotno konceptualno polje označevalne analize. Vsebinske razsežnosti njegovega prispevka dovolj jasno nakažejo že naslovi poglavij: Aristotelizem in vprašanje „grštva“ novoveškega gledališča; Scena po Heglovi estetiki; Lessing in nacionalno gledališče; Katarza po Lessingu; „Za narodov blagor“ in vprašanje preloma meščanskega nacionalnega gledališča; Avantgarda pred dilemo „estetično: politično“; Monodrama: resnica v koncentratu; „... by the very cunning of the scene...“; Festival in vprašanje ideološkega utrjevanja razredov; „Aristotel vs. Platon“ danes. Izhodiščni problem spisa je problem „katarze“ od Aristotela preko Lessinga do danes. Vprašanje je zastavljeno v historičnomaterialistični konkretizaciji, tj. preizkušene so razredne predpostavke „katarze“ kot specifičnega učinka določene gledališke prakse. Tej osnovni liniji se dodaja vrsta posameznih analiz, med katerimi je morda najpodrobnejša analiza današnje ideološke funkcije monodrame v 7. poglavju. Posebej je treba poudariti aktualnost tega spisa — prispevek, ki ga lahko poda ne le teoretičnemu, marveč tudi praktičnemu razčiščenju v našem lastnem „kulturnem prostoru“, kjer se je globoko zaznamovano z meščansko ideološko teorijo in prakso ne le urejeno „veliko“ gledališče — kar je pričakovati — marveč skoraj nič manj tudi neprofesionalne, tim. „avantgardne“ skupine.

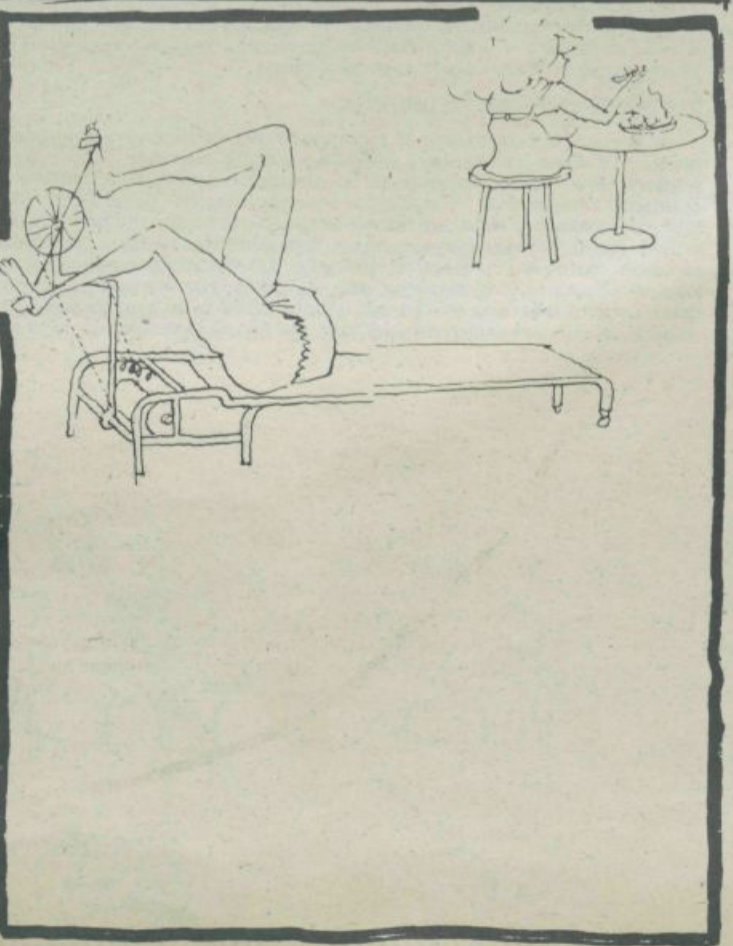
V rubriki Prispevki k teoriji označevalne prakse objavlja B. raco Rotor prvo nadaljevanje spisa Način gradnje (materialistična teorija označevalne prakse na področju gradnje), ki pomeni prav tako kot predhodni spis tov. Skušekove temeljni prispevek na doslej še nezadostno obdelanemu področju. Odločilni pomen spisa je v tem, da uvaja nov pristop k obravnavani problematiki — da nam omogoča razumeti prakso gradnje (arhitektura, načrtovanje mest itd.) kot „označevalno prakso“, s katero tudi na tem področju delujejo ideološke strukture, ki se jih ne da izvesti na goli tehnično-„pragmatični“ vidik.

V rubriki Filozofske razprave objavlja Tine Hribar esej Resnica o resnici, peto nadaljevanje že pred leti začete serije Znanosti in stvar sama; gre za filozofsko razmišljanje, katerega izhodišče tvori Platonov Sofist, miselne smeri pa mu začitujejo predvsem Marx, Heidegger in Lacan.

Številka se zaključuje z rubriko Bis dicit qui cito dicit, ki prinaša dva krajša prispevka: E.rvina Hladnika Zlata pravila življenja, semiotično analizo ideološke vsebine reklame za DELO na škattli vžigalic, ter Matjaža Potrča Odtujeno sporočilo, analizo nekaterih označevalnih mehanizmov v znani zgodbi E.A. Poe Ukradeno pismo.

Številka kot celota pomeni glede na prejšnje številke napredek predvsem v dveh smereh: velika večina prispevkov je — kljub svoji dolžini — precej bolj „berljiva“, kot pa so bili članki v prejšnjih številkah RAZPRAVA, poleg tega pa se — vsaj v nekaterih prispevkih — nakazuje jasnejša usmerjenost k analizi konkretnih razmer našega prostora in časa, kar je pogoj za večji odmeh teoretiziranja RAZPRAVA. Ta številka tudi kaže, da se PROBLEMI kot celota približujejo določenemu razpotju: — kljub subjektivnim težnjam k tesnejši povezanosti med RAZPRAVAMI in LITE RATURO gresta obe polovici čedalje bolj svojo pot — RAZPRAVE čedalje bolj izgubljajo značaj periodike in se spreminjajo v to, kar je njihov naslov, tj. v zbornike teoretičnih razprav. Skratka, prej ali slej se bo treba s skupnimi naporii sodelavcev in izdajatelja odločiti za korenit ukrep — četudi bi ta bil zgolj „legalizacija“ doslejšnjega razcepa.

S.Ž.

Vaje, vaje, VAJE
vaje,

spoznanj. Ne manjka nam tudi tovrstnega branja, zatorej ga upravičeno na tem mestu vsaj omenimo, čeprav bi mu veljalo posvetiti posebno razpravo. Še posebej, ker se v refleksivnih prikazih in študijah tako radi izogibamo temu tako kočljivemu načinu dojemanja literarnih del. Literatura pa je vedno literatura za nekoga, vedno je usmerjena proti določeni skupini, posamezniku, misli, gibanju, dogajanju. Zato lahko logično sklepamo, da je tudi pisanje o literaturi vedno pisanje za nekoga. „Estetska“ kibernetika je vzniknila v sredini petdesetih let tega stoletja iz splošnega zanimanja za semantične in sintaktične odnose med naravnimi in umetnimi jeziki, brez katerih nekateri pojmi iz sodobne kibernetike ne morejo biti zadovoljivo pojasnjeni. V ospredje je stopil jezik kot logična struktura z vsemi svojimi pojavnimi oblikami, med katerimi „literarni“ jezik zavzema posebno, ključno mesto. Pri tem seveda ni v ospredju „tristopenjsko“ vrednotenje, ki pozna t. im. „ljubiteljsko“, „kritično“ in „znanstveno“ branje literarnih del, čeprav tradicionalna literarna znanost kaj rada meša vse tri nivoje in razglša za „znanstveno“ branje tisto, kar je v resnici samo slaba obnova vsebine določenega literarnega dela. Estetska kibernetika razume pod branjem literarnih del nekaj povsem drugega. Literatura je določena oblika sporočila v povsem jasnih komunikacijskih pogojih: vemo, kaj je sredstvo za prenos sporočila, kako ga enkodiramo in dekodiramo, po katerih kanalih se prenaša, kakšni so njegovi učinki. Seveda pa ostaja v ospredju vprašanje „literarnosti“ literarnih del prav poseben, estetski učinek sredstva. Literatura vedno sporoča nekaj na pragmatičnem nivoju, sporoča pa tudi nekaj na suprapragmatičnem: „tisto, kar sporoča“ na suprapragmatičnem je seveda v enaki meri predmet tradicionalne literarne znanosti kot tudi literarne ali estetske kibernetike.

Vendar je vprašanje „interpretacije“, ki je osrednji problem tradicionalne literarne znanosti, za literarno in estetsko kibernetiko drugotnega pomena. Sama literatura poudarja, da ni važno, kaj sporoča, marveč kako sporoča (Goethe: važno je, da ima avtor svoj način, vse drugo se že najde), kako ustvarja način enkodiranja-dekodiranja, kaj so njeni kanali, kaj in kako se spreminja njen repertoar. Biti v odnosu z literarnim delom torej ne pomeni samo „interpretirati“ ga, marveč razumeti ga po načinu in „kraju“ njegovega nastanka. Literarni jezik je namreč vedno dvojnost znanega (predvidljivega in novega) nepredvidljivega, čeprav se to razmerje lahko nagiba močno v eno ali drugo smer. Uporaba kibernetičnih metod (Moles: sočasno razvijamo metodologijo in orodja za dvogovor z umetnostjo) je seveda usmerjena v raziskavo te dvojnosti, ki tvori v literarnem delu celoto: tisto, kar je na literarnem delu „literarnost“. V določeni meri smo sami povzročili nesporazum, ker smo v prvi vrsti kazali na metode literarne statistike in gramatičnih modelov, pozabljali pa smo omenjati tekstualne in semantične analize, ki tvorijo osnovo literarne kibernetike. Od tod tudi strah ustvarjalcev (literature), da je kibernetika tisti zviti in vseobsežni moloh, ki zmore in hoče požreti tudi literaturo in to na najbolj zviti način – skozi produkcijo totalne reproduktivnosti. S tem je seveda ukinjen princip „ročnosti“, posameznosti, unikat: ko posnamem unikat, ga s tem ipso facto priredim za serijsko, množično proizvodnjo. Toda ready-made art ni nastala na podlagi estetske kibernetike (le-ta jo kvečjemu v ironizirani obliki problematizira), marveč kot skrajna vizija in domet imperialističnega manipuliranja z zavestjo množic in kot skrajno zanikanje individualnosti pri izrabi „kolektivnega“ materiala – jezika. Drugi vzrok ready-made umetnosti pa je prav gotovo stalinizem s svojim poudarjanjem duhovno-kolektivističnega: odstopanje od norm je deviacija, odstopanje od predpisanih modelov pa je povsem nedopustno in škodljivo. Literarna znanost se vede v opisanem zgodovinskem svetu enako: kljub modelom, ki skušajo funkcionirati kot „popolni“ modeli, pristaja na ready-made umetnost in jo celo vključuje v svoje vrednotne sisteme. S tem seveda omogoča ready-made umetnosti njeno zakonito pojavljanje v risu umetniškega, nepragmatičnega in kvazi nepotrošniškega. S staljša literarne in estetske kibernetike so jasno določljivi preprosti modeli in nezapletene strukture, ki jih lahko odkrijemo v izdelkih potrošniške, serijske umetnosti. A žalostno je, da se tudi del literature, ki se proglša za klasično „besedno“ umetnost, zateka v območje, kjer je jezik samo še znani, predvidljivi, estetsko nizko informativna snov, ki se posnema, ponavlja v istih strukturah, v katerih funkcionira original. Odkrivanje določenih logičnih pomenskih struktur v literarnih delih ni predmet estetike zato, ker je ne zanima vsebinsko (fabulativno-prozodijski) del literature, marveč zato, ker so logično pomenske strukture osnova literarnega „zapisa“. Kibernetika torej v zgodovinskem razvoju literature in umetnosti ne odkriva progresivnega ali regresivnega razvoja samega pojma literarnosti, marveč odkriva modifikacije logično pomenskih struktur in njihovo vsakokratno povezanost z jezikom. Pri tem je seveda razglšana s strani tradicionalne literarne znanosti za ahistorično vedo, ki ne more ugledati sklenjenosti razvoja literature in njenih zvrsti.

Zavedamo se, da morda ne bo mogoče dovolj dokazano pojasniti naslednjih trditve. A dejstvo je, da literarna kibernetika ne želi brati literarnih del, predvsem pa ne na način, kot to počne tradicionalna literarna znanost, ker se zaveda, da je vsako branje različno od zapisanega, da se z njim pokriva le v večji ali manjši meri. Toda kaj lahko nadomesti branje, ki je tudi umevanje in ki je tudi del sveta, ki mu pripada bralec? Kaj je lahko v literaturi posrednik, razloček med napisanim (enkodiranim) in prebranim (dekodiranim). Najprej se moramo seveda vprašati, kje in zakaj tiči razlika med zapisanim in prebranim, med enkodiranim in dekodiranim. T a razlika ni skrita samo v že omenjeni razdeljenosti literarnega besedila na znano in neznano, predvidljivo in nepredvidljivo. Znano in predvidljivo namreč ni enkodirano tako, da bi potrebovalo dekodiranje po stopnjah. Ko mi je znan kod v celoti, mi je v celoti in takoj znano vsako sporočilo, ki ga sprejemem zapisanega v tem kodu. Če mi kod ni poznan, moram dekodirati postopoma; to lahko počnem le tako dolgo, dokler lahko kod dekodiram na podlagi že znanega. Če sem postavljen pred besedilo, katerega kod mi ni poznan, ga ne bom mogel nikoli (pravilno) dekodirati. Tradicionalna znanost se vede do literarnih besedil nadrejeno: čeprav ji na začetku ni nič jasno, ji je na koncu vse. Zanj je literarna interpretacija vedno samo uspešna literarna interpretacija.

Literarna kibernetika poskuša predvsem razložiti in pojasniti prisotnost ali odsotnost koda, njegovo znanost ali neznanost, občost ali posameznost, vključenost v sistem ali izključenost iz njega, pogostost ali redkost itd. Zaradi tega literarna kibernetika v svojih postopkih ne skuša izvesti zgodovinske ali vrednotne porazdelitve v množici literarnih del, marveč samo primerja posamezne modele, ko jih je moč ugledati in določiti v posameznih literarnih delih.

Spor, o katerem je bil govor na začetku, se sedaj kaže v drugi luči. Predvsem je mogoče drugače gledati na postopke literarne in estetske kibernetike, ki ne skrivajo, da stojijo na začetku strogo določene in v sebi logično zaključene poti k literaturi. Vprašanje, ki se kar samo postavlja, kako bo kibernetika izvedla ta postopek, pa je že predmet novega razmišljanja.

Denis Poniž

* Neevropske, indijska, kitajska, perzijska literatura, še posebej pa literature preprostih ljudstev niso poznale ničesar, kar bi lahko imenovali literarna znanost. Glej tudi uvod V. Pacheinerjeve k izboru sanskrske lirike (zbirka Kondor, zvezek 140)

Tribuna bo letos izhajala R E D N O !

Zato se pravočasno N A R O Č I T E !

~~Interpretacijo~~

Izpolnite to naročilnico in šibajte na pošto nakazat denar !

Naš žiro račun je 50101-678-47303 z obveznim pripisom za Tribuno !

~~Kaj~~

SAMO 50.- DINARJEV !!!!!!!

Nepreklicno naročam študentski list Tribuno. Celoletna naročnina za študente in dijake 50 din, za ostale 75 din. Naročnino bom poravnal najmanj v tednu dni.

(Vsako spremembo spremembo naslova sporočiti uredništvu)

PRIIMEK IN IME.....

FAKULTETA.....

Tribuno želim dobivati na naslov.....

Naš naslov je Tribuna, študentski list

Ljubljana, Trg osvoboditve 1

61000

TRIBUNA – ŠTUDENSKI LIST
TRG OSVOBODITVE 1/11, soba 86
Telefon: 21-280
61000 LJUBLJANA

UREDNIŠTVO:

(glavni urednik) Srečo Zajc,
(odgovorni urednik) Igor Bavčar,

Franc Milošič (Univerza), Bojan
Korsika, Svetomir Jurčan (Teorija),
Aleš Erjavec, Blaž Lukan, Igor Ža-
gar (Kultura), Rudi Podgornik, Sta-
ško Južnič (Naravoslovje),

(grafično oblikovanje) Ante Goran
Čala, Branko Bratkovič

Nives Vidrih (lektura), Mitja Maru-
ško (prodaja), Ludvik Stepančič;
Tanja Zgonc – tajnica.

IZDAJATELJSKI SVET:

Rudi Rizman, Matjaž Maček (pred-
sednik), Milan Katič, Srečo Kolar,
Vera Šeško, Viktor Lovrenčič, Mi-
ran Žilavec, Aleš Erjavec, Srečo
Kirn, Srečo Zajc, Igor Bavčar.

Uradne ure so vsak delavnik od 10.
do 13. ure.

Priprava za tisk: Dnevnik, BEP,
Tisk: Tiskarna Ljudske pravice,
Ljubljana

Redni javni sestanki uredništva so
ob ponedeljkih ob 10. uri

Naročnina: celoletna za dijake in
študente je 50 din, za druge 75 din
Poština plačana v gotovini. Roko-
pisov ne vračamo in pisem uredni-
štvu ne honoriramo.

Številka žiro računa
50101-678-47303, z obveznim pri-
pisom za Tribuno. Oproščeni te-
meljnega davka na promet po pri-
stojnem sklepu št. 421-1/70 od 22.
januarja 1973.

Agostinho Neto
Iz portugalsčine prevedel Mirko Krumpak
* KIB UNDO – jezik bantu črncev (S Angole in J Konga)

PRODAJALKA POMARANČ

Prodajalna
Žgoče sonce
prodajalka v senci
Figovca

– Pomaranče draga gospa
dobre pomaranče!

Svetloba igra nad mestom
svojo vročo igro
svetlih in temnih
in življenje se igra
v obupanih srcih
igro slepe kače.

Prodajalka
ki prodaja sadje
se prodaja:

– Draga gospa
Pomaranče, dobre pomaranče!

Kupite dobre pomaranče
Kupite mi tudi grenkobo
tega mučenja:
oskubljeno življenje.

Kupite mi otroštvo misli
ta popek vrtnic
ki se ni odprl;
začetek novega

– Ah!
Pomaranče, draga gospa!
Razprodani so smehljaji
S katerimi sem jokala
sedaj ne jočem več.

Tja odtekajo moji upi
kot je odtekla kri mojih sinov
odtisnjena v cestni prah
zakopana na plantažah
moj znoj
vpit v bombažne niti
ki me pokrivajo;
moč, ki je bila dana
varnim strojem,
lepoti asfaltiranih cest
v nebo segajočim nebotičnikom
je udobnost bogatih gospodov

Alegrija raztresena po mestih
in jaz sem se zmedla
s svojimi problemi obstoja eksistence.

Pomaranče gredo
Jaz sem se podala v alkohol
da bi se anestezirala
in se predala religijam
da ne bi čutila
zamujenega življenja

Vse sem dala
celo mojo bolečino
in poezijo mojih golih prsi
dala sem poetom.

MUSSANDA AMIGO

Tukaj sem
Mušsanda prijatelj,

Tukaj sem

S teboj
s spoštovano zmago tvojega veselja
in tvoje zavesti

– o io Kalunga ua mu bangele
o io Kalunga ua mu bangele – lelele . . .

Se spominjaš?

Tistih žalostnih časov,
ko smo
kupovali mangle
in usmiljenja vredne usode
žena iz Funde,
naših čutečih pesmi,
naših obupov,
oblakov v naših očeh,
Se spominjaš?

Tukaj sem
Mussanda prijatelj.

Življenje ti dolgujem,
isto pozornost, isto ljubezen
s katero si me rešil iz objerna
udava

tvoja moč
ki spreminja človeške usode.

Dolgujem ti življenje,
ko pišem verze, ki jih ne razumeš!
Razumeš mojo žalost?

Ni bilo tisto
kar smo hoteli, vem,
toda v duhu in razumu
obstojamo

Nelačjivi
potujemo proti našim sanjam.

Srca bijejo ritme
žgočih noči
Noge plešejo na plesiščih
tropicalne mistike
zvoki ostajajo v ušesih.
o io Kalunga ua mu bangele . . .

Obstojamo.

Sandinisti

INTERVJU S PREDSTAVNIKI SANDINISTIČNEGA GIBANJA NIKARAGUE FSLN

Na vprašanja novinarja študentskega časopisa Tribuna so odgovarjali gverilski vodje Sandinističnega gibanja v ilegali in vodje politične organizacije, ki deluje legalno. Intervju je bil opravljen v Havanu na Kubi, na enajstem letovnem mladinskem festivalu v mesecu avgustu 1978.

TRIBUNA: V zadnjem času smo v Jugoslaviji imeli priložnost spremljati poročila v dnevnem časopisu in drugih sredstvih obveščanja o položaju v Nikaragui, še posebej pa o diktatorju Somozi. Ti sestavki so v glavnem opisovali zgodovino vladanja družine Somoza, manj pa je bilo napisanega o Sandinističnem gibanju, odporniških akcijah, o načinu vašega dela, strategiji in taktiki FSLN. Prosimo vas, da na kratko opišete način delovanja FSLN!

FSLN: Ko je po letu 1970 FSLN prehajala skozi obdobje neke vrste krize, se je pojavila potreba, da svoje delo približamo ljudskim množicam in upustimo dosedanje prakso, ki je temeljila na bojnem delovanju majhnih skupin. Vezi, ki so le slabo povezovale našo dejavnost s širšimi ljudskimi množicami, so postale močnejše in že s tem je naš boj pridobil širšo družbeno osnovo. Sredi sedemdesetih let smo vzpostavili širše in močnejše vezi z delavci, kmeti in vsemi tistimi, ki živijo v slabih življenjskih razmerah in praktično predstavljajo najširšo družbeno bazo. Vendar pa moramo priznati, da še vedno nismo dosegli tega, kar smo nameravali in če smo iskreni — mammo še težave. Še vedno se nahajamo v fazi organiziranja in prodiranja v vse družbene strukture. To od nas zahtevajo današnji pogoji boja, to zahteva naša politika in to je naš cilj, da aktiviramo proletarijat.

Sandinistično gibanje, to moramo vedeti, deluje že šestnajst let in je dovolj močno, da se ga ne da več uničiti. Naša naloga je, da privrženost ljudskih množic sedaj spremenimo v aktivno delovanje.

TRIBUNA: Opišite nam strategijo vašega delovanja!

FSLN: Naše delovanje je večstransko, kar pomeni, da delujemo politično, vojno, ideološko in ekonomsko, vse to, da bi preprečili strahovit pritisk nad narodom Nikarague. Sandinistično gibanje FSLN je vojno-politična organizacija, ki deluje v ilegali. Glede na to, da v deželi že štirideset let vlada Somozina vojna diktatura, dajemo prvenstvo vojnemu načinu delovanja, ki je legalen, saj nam je vsako legalno delovanje onemogočeno. Vse naše delo, prav vse je ilegalno. Zaradi tega imamo veliko težav.

Način dela je v različnih družbenih sredinah in strukturah različen. Npr. Čeprav imamo skupen temeljni politični program, se načini dela z delavci, kmeti in študenti med seboj vsaj nekoliko razlikujejo. Vedeti morate, da smo do sedemdesetih let vodili boj naravnost proti Somozini diktaturi. Ko pa je naš boj dobil širšo družbeno osnovo, ko so se eden poleg drugega pojavili različni nivoji, se je pokazala potreba po vsaj najmanjši lastni organiziranosti vsakega nivoja posebej.

Delavski razred je osnovnica naše revolucije. Njegovi interesi so interesi naše revolucije. Ostali družbeni razredi se morajo pokoriti interesom proletariata.

Nočemo pa ustvarjati zaprte organizacije, ampak želimo prav preko različnih nivojev zajeti vse različnosti in posebnosti posameznih družbenih skupin in slojev, ki se potem skozi boj združujejo in delujejo skupaj. V skladu s tem in izhajajoč iz posebnosti vsakega sloja in skupine, je FSLN izdelal načrte za delo s proletariatom, s kmeti, s Guerillerosi s planin, s študenti, itd. Tam, kjer so se izrazile potrebe za preobrazbo, kakor npr. pri študentih, preden so se aktivno vključili v naš boj, smo organizirali posebne oblike preobrazbe.

FSLN se razlikuje od ostalih osvobodilnih gibanj v Latinski Ameriki tudi po tem, da deluje že šestnajst let in kontinuiteta v delu je očitna. Menimo, da je prav vojno-politični način dela in boja tista sila in faktor, ki nas ohranja.

TRIBUNA: FSLN ima kot vojno-politična in ilegalna organizacija, ki se že zelo dolgo bori proti vojni diktaturi Somoze, nedvomno že določeno taktiko boja. Kako bi v kratkem opisali vašo taktiko boja?

FSLN: Imamo dva glavna sovražnika in v skladu s tem vodimo naš boj v dveh smereh. Prvič — najprej je to Somozina diktatura s svojim političnim in vojnim aparatom, ki je le podaljšek našega drugega sovražnika in njegove prodje — imperializma. Neposreden sovražnik je torej buržoazija Nikarague, lokalna buržoazija. To je buržoazni sistem, ki pa spet ni enovit. Imperializem, ki izkorišča krajevno vlado za zbiranje kapitala, ustvarja nasprotja znotraj same buržoazije. Potrebno je vedeti, da buržoazija ni enoglasna v svoji podpori Somozini vladi ali povedano drugače, vlada nima podpore v svoji buržoaziji. Naš cilj je zrušitev Somozine diktature in s tem, ko se borimo proti „naši“ buržoaziji, se borimo tudi proti imperializmu ZDA.

Buržoazija pri nas poskuša z organiziranjem različnih „demokratskih strank“ prepričati ljudstvo, da ji pomaga pri zrušitvi Somoze in pri prevzemu oblasti...

TRIBUNA: Oprostite, ko smo že pri tem, kako ocenjujete možnost sodelovanja z nekaterimi sloji buržoazije Nikarague v boju proti Somozini diktaturi?

FSLN: Menimo, da je potrebno izkoristiti razdor, ki vlada znotraj buržoazije in izhajajoč iz tega bi lahko prišlo do nekakšnega zedinjenja interesov. Kratkoročni cilji so skorajda identični, medtem ko so končni najbrž antagonistični. Še pred nekaj meseci smo imeli drugačno mnenje o možnostih našega sodelovanja z buržoazijo. Sedaj razglabljamo o nekaterih možnostih, ki pa so predvsem taktične narave, kako bi se nam lahko pridružili nekateri deli buržoazije. S tem bi razširili fronto našega delovanja, vendar pa nikakor ne na škodo naših ciljev, ki jih ne bomo spreminjali. Ponavljamo, da je potrebno izkoristiti razdor med Somozino in „neodvisno“ buržoazijo tako, da bomo lažje premagali prvo.

TRIBUNA: Ko ste govorili o tim „neodvisni“ buržoaziji, na katero buržoazijo ste mislili?

FSLN: To je predvsem bančna, trgovska in industrijska buržoazija. Potem je to mala buržoazija in sloji male birokracije. Trenutno je naš glavni cilj ta, da ustvarimo učinkovito organizacijo, da združimo marksistično levico, socialistično partijo, komunistično partijo in Sandinistično fronto. Ko bomo dosegli to, združeno levico, bo čas za iskanje rešitev tudi v boju proti drugim. Dokler pa ne bomo dosegli združitve vseh sil levice, ne bomo stopali v nikakršne zveze z buržoazijo. V prizadevanjih za združitve marksistične levice trenutno pripravljamo skupni program in manifest. Vsa ta naša dejavnost in prizadevanja za združeno levico ima en sam cilj — zrušiti Somozino krvavo diktaturo.

TRIBUNA: Kakšne so posledice in vpliv kubanske revolucije na Sandinistično gibanje?

FSLN: Tako kakor v celi Latinski Ameriki je tudi pri nas vpliv Kubanske revolucije zelo velik, vendar pa ne smemo pozabiti, da začetki naše revolucije segajo tudi v čas pred kubansko revolucijo, v čas generala Sandina. Za razliko od prve faze našega boja, ki je temeljila na partizanskem načinu bojevanja in vojnih akcijah kot edini obliki aktivnosti, sedaj prehajamo na drugo fazo, ki je v primerjavi s prvo kvalitativni preskok. Priznamo, da smo teoretično delo zanemarili. Marksistična literatura je prepovedana, delovanje legalno. To povzroča veliko problemov. Vendar pa si v zadnjem času zelo prizadevamo odpraviti teoretično „praznino“. Iz tujine dobavljamo marksistično literaturo, jo fotokopiramo in razmnožujemo ter študiramo.

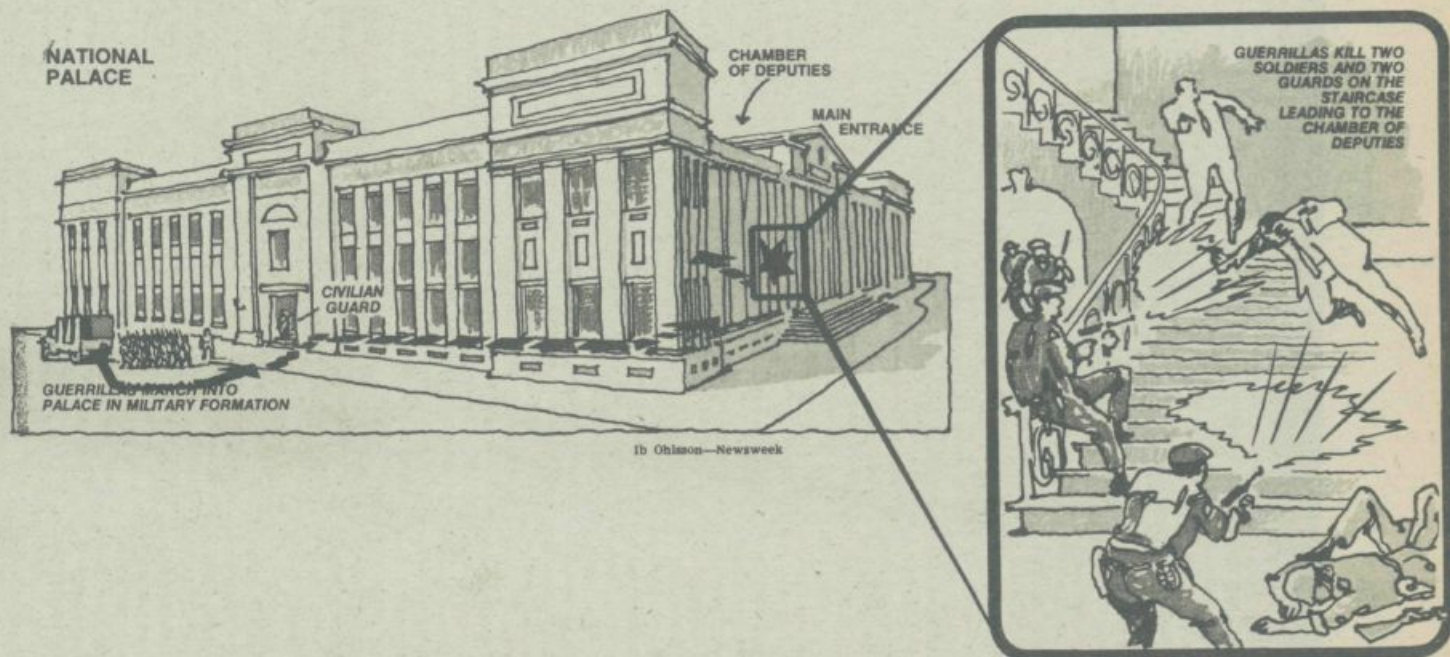
Program iz leta 1961 je bil marksističen. Tudi znotraj gibanja samega je prišlo do velikih strukturalnih sprememb in premikov k marksizmu, kar je gibanju dalo čvrstost in večjo odločnost.

TRIBUNA: Znotraj latinskoameriške levice so stališča o osvoboditvi Latinske Amerike različna. Po kubanski revoluciji je dokaj jasno izražena ideja gverilskega fokusa, vojnega, političnega in idejnega „nosilca revolucije“ dolgo časa predstavljala osnovno strategijo in taktiko v prizadevanjih za osvoboditev Latinske Amerike. V zvezi s tem se spominimo Bolivarija, Sandina in Che-ja, pri katerem je bila ta ideja še najjasneje izražena. Spominimo se le njegovih besed: „Andi morajo postati Sierra Maestra Latinske Amerike!“ Pravzaprav so imele mnoge politične in vojne doktrine namen postati „kontinentalne“. Kaj vi mislite o tem?

FSLN: Menimo, da je boj proti imperializmu, katerega glavni predstavnik so ZDA boj cele Latinske Amerike. Sodelovanje različnih osvobodilnih gibanj je nujno. Nekaj je gotovo; ena dežela se v Latinski Ameriki ne more več osvoboditi sama. Če bi prišlo do takih poskusov, je gotovo, da bo posredoval imperializem. Zagotovo bo tako. Z delovanjem različnih osvobodilnih gibanj se tudi imperializem ne bo mogel zgostiti, moral bo porazdeliti svojo moč in s tem bo šibkejši. Kar se tiče našega položaja, ki je eden strateško zelo pomembnih (Nikaragua se nahaja sredi Srednje Amerike), smo prepričani, da bi v primeru osvoboditve in prevzema oblasti s strani levih sil posredovale ZDA.

Osvobodilna gibanja po svetu imajo zelo važno in pomembno nalogo, ker pa so okoliščine v različnih deželah (tudi v Latinski Ameriki) različne, nikakor ni mogoče čakati, da se bodo razmere izenačile, ker se ne bodo, in da šele potem „pričnemo z revolucijo“. Boriti se moramo v vseh razmerah in hkrati sodelovati drug z drugim, v Latinski Ameriki in po svetu.

Svetomir Jurcan
iz srbohrvaščine prevedel I.B.

Na tej strani vam, dragi bruci in brucke in vsi ostali, ponujamo nekaj osnovnih informacij, ki vam bodo pomagale pregnati barjansko meglo, ki zastira pogled in pusti človeka tavati, ne da bi vedel kod in kam. Marsikdo jo ima za koristno, barjansko meglo namreč, nam pa se zdi, da je meglic le preveč in da bi bilo potrebno tistim „angelčkom“, ki sede na teh meglicah in jim namesto prhutajočih kril v višine pomagajo črni narokavnički, te meglice odpihati in razpihati. Zato le prečitajte in si zapišite! Učenost tiči tudi za temi vrati!

uredništvo

SEZNAM KNJIŽNIC V L. JUBLJANI

1. Biblioteka SAZU, Novi trg 4-5
2. Slovanska knjižnica, Gosposka 15
3. Centralna knjižnica Biotehnične fakultete, Krekov trg 1
4. Centralna ekonomska knjižnica, Vojkova 69
5. Centralna medicinska knjižnica, Vrazov trg 2
6. Centralna tehniška knjižnica, Tomšičeva 7
7. Knjižnica fakultete za elektrotehniko, Tržaška 25
8. Knjižnica fakultete za strojništvo, Murnikova 2
9. Knjižnica oddelka za arhitekturo FAGG, Cojzova 5
10. Knjižnica FAGG, Jamova 2
11. Knjižnica FSPN, Titova 102
12. Knjižnica PZE za arheologijo FF, Aškerčeva 12
13. Knjižnica PZE za etnologijo, filozofijo, geografijo, germanske jezike in književnosti, grški in latinski jezik, muzikologijo, pedagogiko, primerjalno jezikoslovje in orientalistiko, primerjalno književnost in literarno teorijo, psihologijo, romanske jezike in književnosti, slovanske jezike in književnosti, sociologijo, ter umetnostno zgodovino FF — vse na Aškerčevi 12
14. Knjižnica astronomskeofizikalnega observatorija na Golovcu, Pot na Golovec 25, p.p. 20
15. Knjižnica Geološkega oddelka FNT, Aškerčeva 20
16. Knjižnica oddelka za kemijo FNT, Snežniška 5
17. Knjižnica za mehaniko FNT, Lepi pot 11
18. Knjižnica katedre za meteorologijo FNT, Aškerčeva 12
19. Knjižnica oddelka za montanistiko FNT, Aškerčeva 20
20. Knjižnica oddelka za tekstilno tehnologijo, Snežniška 5
21. Matematična knjižnica FNT, Jadranska 19
22. Knjižnica oddelka za fiziko FNT, Jadranska 19
23. Knjižnica Pravne fakultete, Trg osvoboditve 11
24. Knjižnica inštituta za delo, Trg osvoboditve 11
25. Knjižnica Inštituta za javno upravo, Trg osvoboditve 11
26. Knjižnica Inštituta za kriminologijo, Trg osvoboditve 11
27. Knjižnica Inštituta za sociologijo in filozofijo, Trg osvoboditve 11
28. Centralna biološka knjižnica in knjižnica Inštituta za biologijo, Aškerčeva 12
29. Knjižnica Akademije za glasbo, Gosposka 8
30. Knjižnica AGRFTV, Nazorjeva 3
31. Knjižnica Akademije za likovno umetnost, Erjavčeva 23
32. Knjižnica Pedagoške Akademije, Stari trg 34
33. Knjižnica Teološke fakultete, Poljanska 4
34. Knjižnica VŠTK, Poljanska 4
35. Knjižnica Višje šole za socialno delo, Šaranovičeva 5
36. Knjižnica Višje šole za zdravstvene delavce, Poljanska 26 a
37. Knjižnica Višje tehniške varnostne šole, Bohoričeva 3
38. Knjižnica Arhiva SRS, L evstikov trg 3
39. Knjižnica Zgodovinskega arhiva, Mestni trg 27
40. Knjižnica Moderne galerije, Tomšičeva 14
41. Strokovna študijska knjižnica Moderne galerije, Prešernova 1
42. Knjižnica Narodnega muzeja, Prešernova 20
43. Knjižnica Slovenskega etnografskega muzeja, Prešernova 20
44. Knjižnica Slovenskega šolskega muzeja, Poljanska 28
45. Knjižnica Tehniškega muzeja Slovenije, Parmova 33
46. Frančiškanska knjižnica, Prešernova 1
47. Škofijska knjižnica, Ciril Metodov trg 4
48. Semeniška knjižnica, Dolničarjeva 4
49. Knjižnica Urbanističnega Inštituta SRS, Jamova 18
50. Biblioteka kemijskega inštituta Boris Kidrič, Hajdrihova 19
51. Knjižnica Elektroinštituta Milan Vidmar, Hajdrihova 2
52. Knjižnica Inštituta Jožef Stefan, Jamova 38
53. Knjižnica Inštituta za ekonomska raziskovanja, Vojkova 69
54. Dokumentacijski oddelek Inštituta za metalne konstrukcije, Mencingerjeva 7
55. Knjižnica Inštituta za narodnostna vprašanja, Cankarjeva 5
56. Knjižnica Inštituta za zgodovino delavskega gibanja, Trg osvoboditve 1
57. Knjižnica Kmetijskega inštituta Slovenije, Hacquetova 2
58. Knjižnica Metalurškega inštituta, Lepi pot 11
59. Knjižnica Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo, Večna pot 30
60. Narodna in univerzitetna knjižnica NUK, Turjaška 1
61. Knjižnica Onkološkega inštituta, Zaloška 5

Splošnoizobraževalne knjižnice:

1. Delavska knjižnica, Prešernova 30
2. Mestna knjižnica, Gosposka 1
3. Pionirska knjižnica, Komenskega 9
4. Knjižnica Beograd, Vodovodna 3
5. Knjižnica Jožeta Mazovca, Zaloška 16
6. Knjižnica Šiška, Celovška 161
7. Knjižnica Prežihov Voranc, Vrhnovnikova 2

